

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

ЗВІТ 2024

АЛКОГОЛЬНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

(за даними 2023 року)

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ	3
1. НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МОНІТОРИНГУ СИТУАЦІЇ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З АЛКОГОЛЕМ, ТА ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ	4
2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ЩОДО АЛКОГОЛЮ, ЯКІ БУЛО ПРИЙНЯТО У 2023 РОЦІ	5
3. ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ДЕЯКІ НАСЛІДКИ ПОВ'ЯЗАНІ З ВЖИВАННЯМ	7
3.1. ПОШИРЕНІСТЬ ФЕТАЛЬНОГО АЛКОГОЛЬНОГО СИНДРОМУ	11
4. ЛІКУВАННЯ РОЗЛАДІВ ПСИХІКИ ТА ПОВЕДІНКИ ВНАСЛІДОК ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ	13
5. СМЕРТНІСТЬ, ПОВ'ЯЗАНА ЗІ ВЖИВАННЯМ АЛКОГОЛЮ ТА ОТРУЄННЯМ НИМ	17
6. ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З АЛКОГОЛЕМ	18
6.1. АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ	20
6.2. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ	29
7. ПРОТИДІЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ПОВ'ЯЗАНИХ З АЛКОГОЛЕМ	34
Узагальнений висновок	37
ДОДАТОК. 1. Статистика щодо діагнозу Q86.0 за МКХ-10, у 2023 році	40
ДОДАТОК. 2. Кількість проведених експертиз та їх результати у 2023 році, по областях	
ДОДАТОК 3. Статті КУпАП, які передбачають відповідальність за правопорушення, пов'язані з алкоголем	42
ДОДАТОК. 4. Кількість порушень статті 130 КУпАП у стані алкогольного сп'яніння, по областях	50
ДОДАТОК. 5. Кількість виявлених порушень за статтею 156 КУпАП, по областях	51
ДОДАТОК. 6. Статті ККУ, які передбачають відповідальність за правопорушення, пов'язані з алкоголем	51

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

БЕБ	Бюро економічної безпеки
ВООЗ	Всесвітня організація охорони здоров'я
ДПС	Державна податкова служба України
ККУ	Кримінальний кодекс України
КУпАП	Кодекс України про адміністративні правопорушення
НПУ	Національна поліція України
ОГП	Офіс Генерального прокурора
СН	Стандартний напій

1. НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МОНІТОРИНГУ СИТУАЦІЇ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З АЛКОГОЛЕМ, ТА ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ

Систему моніторингу алкогольної ситуації в Україні на державному рівні було запроваджено у 2019 році шляхом прийняття [постанови Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 р. № 689](#) «Питання проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні» (далі – Постанова КМУ № 689).

Постановою КМУ № 689 затверджено Порядок подання та збір інформації/даних (далі – Порядок), які розкривають стан наркотичної та алкогольної ситуації за показниками, визначеними Європейським моніторинговим центром з наркотиків та наркотичної залежності (ЄМЦННЗ / EMCDDA), Управлінням ООН з наркотиків та злочинності, Всесвітньою організацією охорони здоров'я.

Показники моніторингу:

- законодавство у сфері обігу алкоголю;
- злочинність, пов'язана із вживанням алкоголю, та відповідальність за скоєні правопорушення;
- діяльність правоохоронних органів з протидії та припиненню правопорушень, пов'язаних із алкоголем;
- поширеність вживання алкоголю серед осіб різних вікових груп та соціально-економічний статусу;
- поширеність та лікування розладів психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю;
- наслідки вживання алкоголю пов'язані зі здоров'ям;
- смертність, пов'язана зі вживанням алкоголю.

Установа, відповідальна за проведення моніторингу

Відповідно до доручення заступника Міністра – головного державного санітарного лікаря України від 05.07.2023 № ДЗМ/60/8-23 з 2024 року за проведення моніторингу відповідає Державна установа «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України».

Період звітування: 2023 рік.

Суб'єкти моніторингу відповідно до Порядку:

Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство молоді та спорту України, Національна соціальна сервісна служба України, Міністерство юстиції України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство оборони України, НПУ, Адміністрація Державної прикордонної служби України, Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, Державна служба статистики України, Державна служба фінансового моніторингу України, МЗС, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, а також за згодою Верховний Суд, Служба безпеки України, Офіс Генерального прокурора, Національна академія медичних наук, Державне управління справами, АТ «Укрзалізниця», громадські організації.

Обмеження даних

В умовах воєнного стану, запровадженого Указом Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», у зв'язку з активними бойовими діями в частині регіонів України, тимчасовою

окупацією територій, окремі суб'єкти моніторингу не мають можливості здійснювати свої повноваження в повному обсязі, тому надати в цьому Звіті всю необхідну інформацію не вбачається можливим.

Часткові обмеження даних також пов'язані з їх низькою якістю через відсутність автоматизованих систем щодо їх збору, первинної обліково-звітної документації та за її наявності – низькою якістю її введення.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ЩОДО АЛКОГОЛЮ, ЯКІ БУЛО ПРИЙНЯТО У 2023 РОЦІ

Закони України

[Закон України «Про внесення змін до Кримінального, Кримінального процесуального кодексів України та інших законодавчих актів України щодо удосконалення видів кримінальних покарань»](#). Прийняття – 23 серпня 2023 року. Набрання чинності – 28 березня 2024 року.

Мета: врегулювання питання запровадження пробаційного нагляду, як виду покарання та альтернативу позбавлення і обмеження волі для осіб, які вчиняють злочини, пов'язані з наркотиками та алкоголем. Так, пункт 3 статті 59 визначає перелік обов'язків до пробаційного нагляду щодо засудженого, які можуть бути покладені судом у вигляді проходження курсу лікування від наркотичної, алкогольної залежності, розладів психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин або захворювання, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб.

[Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про рекламу» та інших законів України щодо імплементації норм європейського законодавства у національне законодавство України шляхом імплементації окремих положень законодавства Європейського Союзу у сфері аудіовізуальної реклами \(Європейської конвенції про трансграничне телебачення, Директиви Європейського парламенту та Ради 2010/13/ЄС про аудіовізуальні медіапослуги від 10 березня 2010 року із змінами, внесеними Директивою \(ЄС\) 2018/1808 від 14 листопада 2018 року\)»](#). Прийняття – 30 травня 2023 року. Введення в дію – 02 жовтня 2023 року.

Мета: вдосконалення законодавства у сфері реклами з урахуванням технологічної нейтральності та європейських стандартів; сприяння саморегулюванню, яке передбачає, що професійні об'єднання та асоціації розробляють власні кодекси поведінки та стандарти, які доповнюють державне регулювання, і спільному державному з галузевим регулюванню реклами, особливо щодо алкоголю; обмеження реклами резидентів країни-агресора; заборона спам-реклами без згоди споживача; зменшення впливу реклами алкоголю на дітей.

[Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України у зв'язку із запровадженням електронної простежуваності обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах»](#). Прийняття – 29 червня 2023 року. Введення в дію – 01 січня 2026 року.

Мета: діджиталізація контролю за обігом алкогольних напоїв шляхом запровадження електронної простежуваності, у тому числі, за рахунок введення електронної марки акцизного податку, електронної системи обігу, акцизного електронного документа.

[Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо спрощення умов виробництва дистилятів суб'єктами малого підприємництва»](#). Прийняття – 29 червня 2023 року. Набрання чинності – 23 листопада 2023 року.

Мета: створення правового поля функціонування ринку дистилятів та спиртних напоїв з урахуванням європейських практик, узгодження положень законодавства щодо ліцензування виробництва та продажу спиртних дистилятів, сертифікації в законодавчо регульованій сфері, а також встановлення спрощених процедур отримання ліцензій на виробництво та реалізацію спиртних дистилятів та спиртних напоїв для суб'єктів малого підприємництва.

Зокрема:

- спирт коньячний та плодовий, зерновий, винний і пивний дистиляти, дистилят виноградний спиртовий, інші спиртові дистиляти віднесено до спиртних дистилятів;
- встановлено вимоги до виробництва та обігу спирту плодового, винного дистиляту, спиртних дистилятів;
- надано право суб'єкту господарювання, який отримав ліцензію на виробництво спиртних дистилятів та спиртних напоїв, здійснювати оптову торгівлю спиртними дистилятами власного виробництва без отримання окремої ліцензії на таку оптову торгівлю;
- для малих виробництв дистилятів встановлено об'єми здійснення оптової торгівлі спиртних напоїв, вироблених із спиртних дистилятів власного виробництва. Передбачена відповідальність за реалізацію спиртних напоїв з перевищенням визначеного об'єму;
- визначено вимоги до матеріально-технічної бази малих виробництв дистилятів.

Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України

[Постанова КМУ від 21 квітня 2023 року № 365 «Деякі питання ведення єдиних державних реєстрів ліцензіатів з виробництва та обігу спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, ліцензіатів та місць обігу пального»](#). Набирає чинності через рік після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Мета: визначення процедури створення та ведення Єдиного державного реєстру суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва та оптової торгівлі спиртом етиловим, коньячним і плодним та зерновим дистилятом, спиртом етиловим ректифікованим виноградним, спиртом етиловим ректифікованим плодним, дистилятом виноградним спиртовим, спиртом-сирцем плодним, біоетанолом, алкогольними напоями.

Наразі в Україні функціонує кілька окремих реєстрів, що охоплюють ліцензіатів з виробництва та обігу спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, а також місця обігу пального. Прийняття цієї постанови передбачає їх об'єднання в єдиний державний реєстр, що сприятиме упорядкуванню даних та підвищенню ефективності управління інформацією.

* Датою початку функціонування Єдиного реєстру ліцензіатів з виробництва та обігу спирту, алкогольних напоїв вважати 1 число місяця, наступного за місяцем, у якому постанова про його затвердження набрала чинності.

[Постанова КМУ від 19 червня 2023 року № 618 «Деякі питання маркування алкогольних напоїв, тютюнових виробів і рідин, що використовуються в електронних сигаретах».](#) *Набрання чинності – 01 липня 2023 року.*

Мета: затвердження та введення в дію нових зразків марок акцизного податку для алкогольних напоїв вітчизняного та імпортного виробництва. На нові марки акцизного податку нанесено голографічний захисний елемент, який містить спектральну мітку, що підвищує рівень захисту від підробок.

3. ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ДЕЯКІ НАСЛІДКИ ПОВ'ЯЗАНІ З ВЖИВАННЯМ

Джерело інформації (звіту)	Відповідальний орган (установа)	№ форми	Періодичність збору інформації
Європейське опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин ESPAD-2019		-	1 раз на 4 роки
Споживання алкоголю в Україні: поведінка та ставлення. Результати соціологічного опитування серед дорослих (18 років +)	ВООЗ	-	Щорічна

Починаючи з 1995 року країна проводить «Європейське опитування учнівської молоді щодо вживання алкоголю та наркотичних речовин» (ESPAD). Опитування проводиться раз на чотири роки. Україна представлена в усіх хвилях опитування, які проведені в 1995, 1999, 2003, 2007, 2011, 2015 та 2019 роках. У 2019 році цільовою групою стали учні 2003 року народження – на період проведення анкетування їм було 15-16 років.

Опитування 2019 року в Україні проведено у 260 навчальних закладах, репрезентує вікову групу підлітків 14-17 років, які навчаються в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) (9-11 класи), закладах професійно-технічної освіти (ЗПТО) (I-II курс після базової середньої освіти) та закладах фахової передвищої освіти (ЗФПО) (I-II курс після базової середньої освіти). Загальна кількість опитаних визначеної вікової групи складає 8 509 учнів/студентів віком 14-17 років у 24 областях України та м. Києві.

Звіти за результатами опитування представлені за посиланням:

https://www.uisr.org.ua/img/upload/files/B_Report_ESPAD_2019_Internet.pdf (українською),

<http://www.espad.org/espad-report-2019> (англійською).

Чергове дослідження проведено у 2024 році.

Щодо поширеності вживання алкоголю серед осіб віком від 15 до 64 років. У грудні 2023 року ВООЗ провело [соціологічне опитування](#) серед осіб старше 18 років. Всього було опитано **2 015 осіб**. Короткі результати дослідження наведено нижче.

Вживання алкоголю за останні 12 місяців

Споживачі алкоголю:

- кількість споживачів алкоголю (респонденти, які повідомили, що вживали алкоголь протягом останніх 12 місяців, незалежно від моделі споживання) склала 77,4 % (80,1 % чоловіків та 75,2 % жінок);
- 50,8 % споживачів алкоголю також були активними споживачами, які вживають алкоголь раз на місяць або частіше (62,7 % чоловіків і 40,3 % жінок);
- вживання алкоголю більш поширене в молодших вікових групах: 18-29 років (86,3 %), 30-44 роки (80,6 %), 45-59 років (80,7 %) та 60+ років (66,5 %).

На Рис. 1 зображені частки осіб, які повідомили про вживання алкогольних напоїв за останні 12 місяців.

Рис. 1. Частки осіб, які повідомили про вживання алкогольних напоїв за останні 12 місяців (%)

Утримання від вживання алкоголю

22,6 % не вживали алкоголь протягом останніх 12 місяців, з них 10,7 % ніколи не вживали алкоголь протягом життя, а 11,9 % раніше вживали алкоголь, але припинили.

Середньодобове споживання серед тих, хто вживає алкоголь, – 8,5 г чистого спирту на календарний день (чоловіки – 14,7 г, жінки – 3,1 г).

На Рис. 2 наведено споживання алкогольних напоїв за їх видами.

Рис. 2. Споживання за видами алкогольних напоїв

У Табл. 1 наведено частоту та обсяги споживання за один епізод вживання.

Табл. 1. Частота та обсяг споживання за один епізод вживання

Вид алкогольного напою	Кількість днів на рік	Середній об'єм, мл	Чистий спирт, г
Пиво	29	744	26
Вино	19	284	26
Міцний алкоголь	31	233	70

Соціально-економічний статус осіб, які споживають алкоголь

- Поширеність вживання алкоголю вища в групах із вищим соціально-економічним статусом (освітою та доходом).
- В середньому об'єм і частота споживання алкоголю вищі в групах із нищим соціально-економічним статусом.
- Особи з вищим соціально-економічним статусом частіше є споживачами алкоголю, але вони демонстрували інші моделі споживання алкоголю порівняно із людьми з нищим соціально-економічним статусом.
- Виявлено схожість у моделях вживання алкоголю в найнижчих і найвищих соціально-економічних групах, що проявляється в більшій частоті та об'ємах вживання алкоголю.

У Табл. 2 та 3 зображено соціально-економічний статус та рівень освіти споживачів різних видів алкогольних напоїв.

Табл. 2. Соціально-економічний статус споживачів різних видів алкогольних напоїв

Групи за доходами	Споживачі, пиво	Споживачі, вино	Споживачі, міцний алкоголь
Не вистачає грошей на їжу й речі першої необхідності	29,9 %	32,7 %	34,8 %
Вистачає лише на харчування й речі першої необхідності	44,1 %	50,1 %	45,8 %
Живемо в достатку, але деякі дорогі покупки собі не можемо дозволити (квартиру, автомобіль)	62,8 %	65,9 %	55,8 %
Придбали квартиру і машину / можемо дозволити собі все, що хочемо	56,6 %	67,6 %	57,7 %

Табл. 3. Рівень освіти споживачів різних видів алкогольних напоїв

Вид алкогольного напою	Кількість днів на рік	Середній об'єм, мл	Чистий спирт, г
Професійно-технічна, середня загальна або нижча	42,9 %	41,1 %	41,2 %
Середня спеціальна, незакінчена вища (університет)	45,9 %	52,8 %	50,7 %
Вища (університет)	56,7 %	65,6 %	53,0 %

Відповідно до соціального опитування ВООЗ, пияцтво (надмірне епізодичне вживання) визначається, як вживання 60 г або більше чистого спирту (6 СН) для чоловіків або 40 г або більше чистого спирту (4 СН) для жінок за один епізод (випадок) вживання. Один стандартний напій (СН) становить 12,5 мл, або 10 г чистого спирту.

49,2 % споживачів повідомили про випадки пияцтва (64,0 % чоловіків та 36,0 % жінок) за останні 12 місяців.

Середня кількість алкоголю, спожитого під час випадків пияцтва, склала близько 8 СН, або 80 г чистого спирту (12 СН для чоловіків та 4 СН для жінок).

15,9 % споживачів (24,9 % чоловіків і 8,1 % жінок) повідомили про випадки пияцтва один раз на місяць або частіше.

3,5 % споживачів алкоголю повідомили, що випивали вранці, як тільки прокидались.

На Рис. 3 наведено місця вживання, на Рис. 4 – місця придбання алкоголю респондентами.

Рис. 3. Місця вживання алкоголю

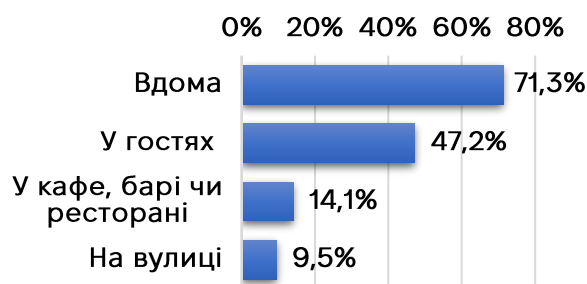

Рис. 4. Місця придбання алкоголю

Окремо в дослідженні було оцінено досвід респондентів щодо перебування в близьких або родинних стосунках з особами, які мають проблеми пов'язані з вживанням алкоголю. За результатами опитування визначено, що:

- 44,1 % респондентів мали досвід регулярного контакту з людиною, яка зловживає алкоголем;
- 8,8 % повідомили, що мають близького родича, який зловживає алкоголем, а 20,4 % – більш далекого родича;
- 30,4 % зізнались, що у дитинстві жили з кимось, хто зловживав алкоголем, 43,2 % з них визнали, що це мало на них значний негативний вплив.

За даними опитування ВООЗ 15 % активних споживачів алкоголю повідомили, що відчували шкідливий вплив алкоголю, наприклад негативний вплив на здоров'я (9,5 %) або негативний вплив на добробут (6,2 %).

23,5 % споживачів алкоголю повідомили про один або декілька з таких негативних наслідків:

- 17,4 % відчували провину або докори сумління після вживання алкоголю;
- 7,6 % відчували вплив алкоголю на якість виконання своїх повсякденних обов'язків;
- 7,5 % відчували вплив алкоголю на свою пам'ять.

3.1. ПОШИРЕНІСТЬ ФЕТАЛЬНОГО АЛКОГОЛЬНОГО СИНДРОМУ

Джерело інформації (звіту)	Відповідальний орган (установа)	№ форми	Періодичність збору інформації
Статистика за діагнозом Q86.0	Національна служба здоров'я України	-	За запитом
Опитувальник ВООЗ	ВООЗ	-	Щорічна

Вживання алкоголю має численні наслідки для здоров'я, які варіюються від короткострокових ефектів, таких як інтоксикація, до серйозних довгострокових ускладнень, включаючи гострі та хронічні захворювання та порушення функцій організму.

Варто зазначити, що наявна система збору даних не дає зібрати та оцінити дані щодо наслідків для здоров'я людини вживання алкоголю та захворювання, які прямо з цим пов'язані.

Наразі наявні дані дозволяють лише оцінити поширеність фетального алкогольного синдрому (ФАС), як одній із найбільш серйозних форм впливу алкоголю на організм. ФАС є результатом вживання алкоголю під час вагітності та характеризується серйозними фізичними та когнітивними порушеннями у дітей. Дані про поширеність і вплив цього синдрому представлені далі в розділі.

Фетальний алкогольний синдром – це стан дитини, який виникає внаслідок вживання алкоголю під час вагітності. На Рис. 5 наведено кількість осіб, яким вперше встановлений діагноз Q86.0 за МКХ-10, за статтю та на Рис. 6 – за віковою групою.

На Рис. 7 зображено кількість пацієнтів, які мали взаємодію з діагнозом Q86.0 за МКХ-10, за статтю, Рис. 8 – за віковими групами.

Кількість пацієнтів, яким вперше встановлений діагноз Q86.0 за МКХ-10, за віковими групами зображено на Рис. 9, кількість пацієнтів, які мали взаємодію з діагнозом Q86.0 за МКХ-10, за віковими групами – Рис. 10.

Рис. 5. Кількість пацієнтів, яким вперше встановлений діагноз Q86.0 за МКХ-10, за статтю

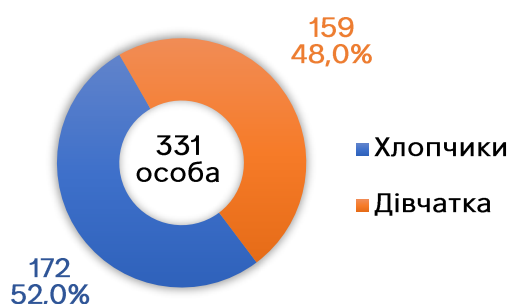

Рис. 6. Кількість пацієнтів, яким вперше встановлений діагноз Q86.0 за МКХ-10, за віковими групами

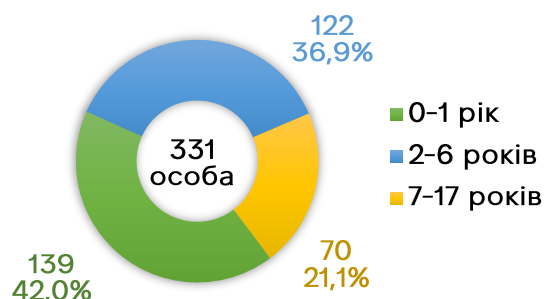

Рис. 7. Кількість пацієнтів, які мали взаємодію з діагнозом Q86.0 за МКХ-10, за статтю

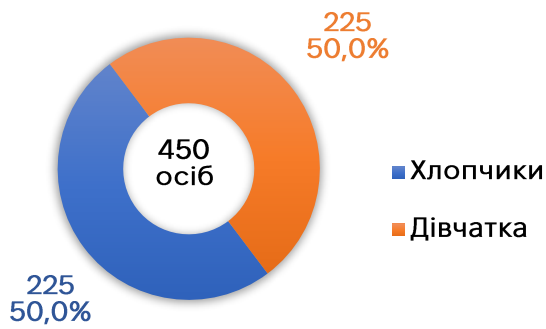

Рис. 8. Кількість пацієнтів, які мали взаємодію з діагнозом Q86.0 за МКХ-10, за віковими групами

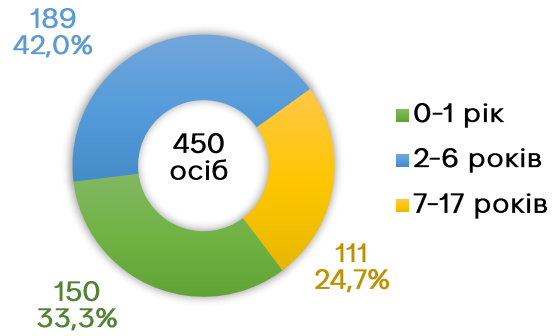

Рис. 9. Кількість пацієнтів, яким вперше встановлений діагноз Q86.0 за МКХ-10, за віковими групами

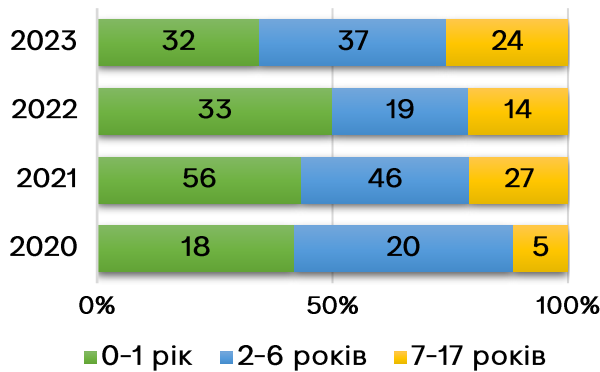
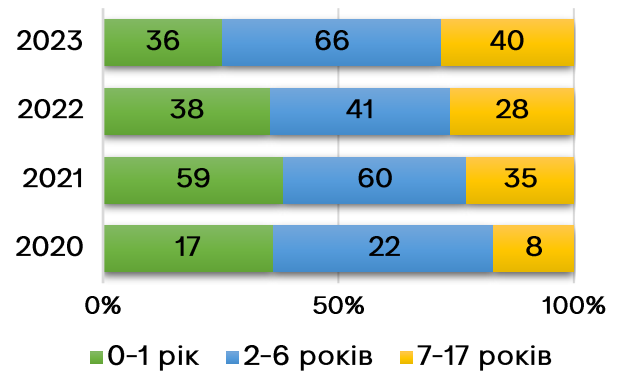
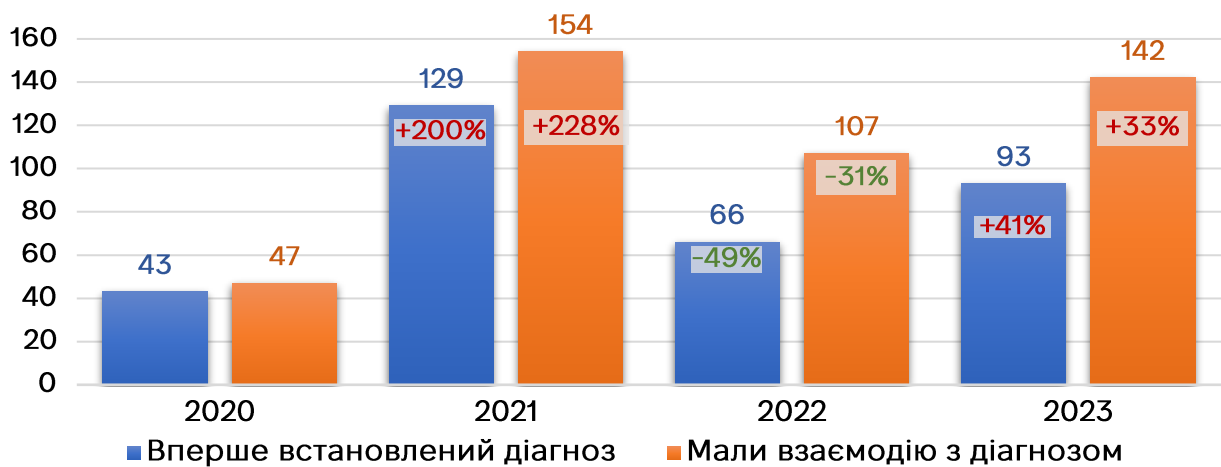

Рис. 10. Кількість пацієнтів, які мали взаємодію з діагнозом Q86.0 за МКХ-10, за віковими групами

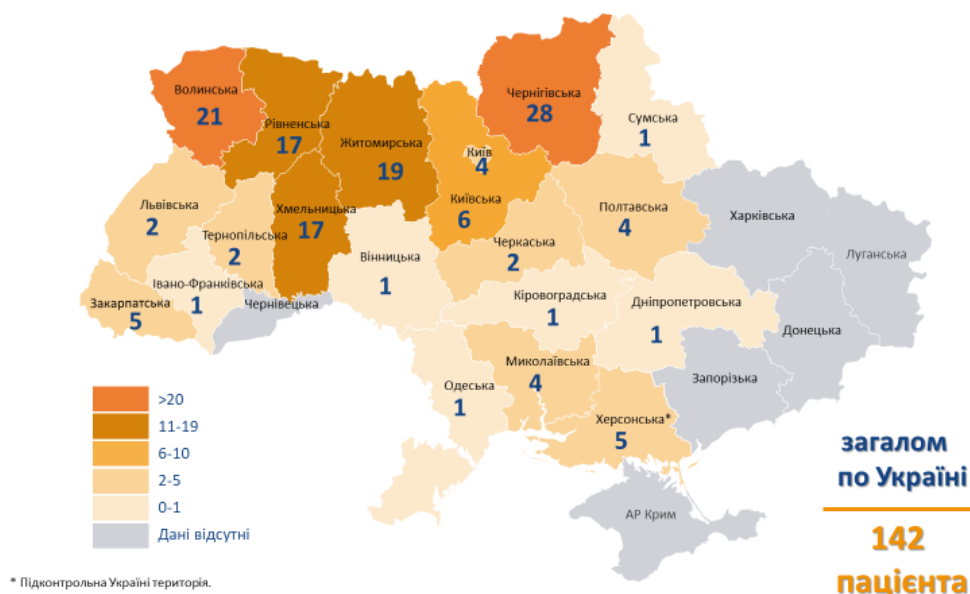
На Рис. 11 зображено динаміку кількості пацієнтів з діагнозом Q86.0 за 2020-2023 рр.

Рис. 11. Динаміка кількості пацієнтів з діагнозом Q86.0 за 2020-2023 рр.

На Рис. 12 зображено кількість пацієнтів, які мали взаємодію з діагнозом Q86.0 за МКХ-10, у підконтрольних Україні регіонах, у 2023 році.

Рис. 12. Кількість пацієнтів, які мали взаємодію з діагнозом Q86.0 за МКХ-10, за регіонами, 2023 рік

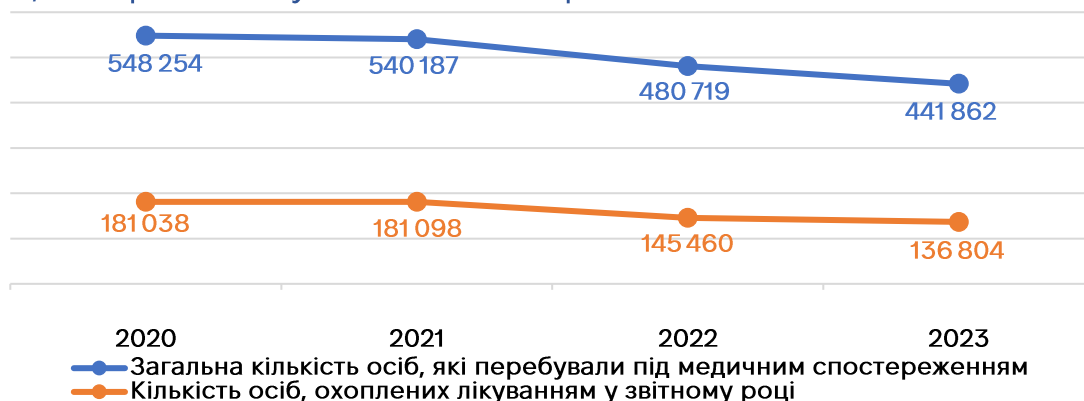
У Додатку 1 наведено статистику щодо діагнозу Q86.0. у 2023 році.

4. ЛІКУВАННЯ РОЗЛАДІВ ПСИХІКИ ТА ПОВЕДІНКИ ВНАСЛІДОК ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ

Джерело інформації (звіту)	Відповідальний орган (установа)	№ форми	Періодичність збору інформації
Звіт про контингент та лікування осіб, які мають розлади психіки через уживання психоактивних речовин	Центр	Форма № 32	Щорічна

За даними Центру (Форма № 32) загальна кількість осіб з розладами психіки та поведінки через уживання алкоголю, які перебували під медичним спостереженням у звітному році склало **441 862 особи**. Дані включають диспансерну та профілактичну групу. Динаміка кількості осіб з розладами психіки та поведінки через уживання алкоголю, які отримали лікування 2020-2023 роки зображено на Рис. 13.

Рис. 13. Динаміка кількості осіб з розладами психіки та поведінки через уживання алкоголю, які отримали лікування 2020-2023 роки

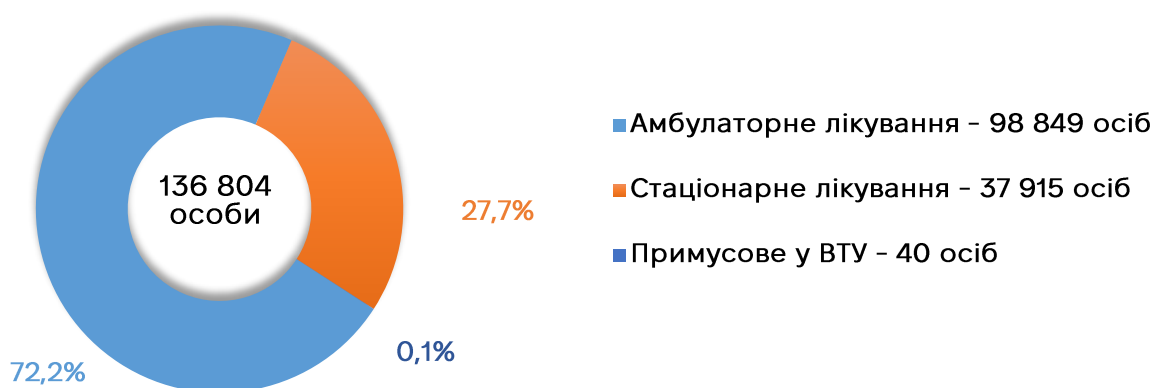
У 2023 році за даними Центру, лікуванням було охоплено **136 804 особи** із розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю.

На Рис. 15 наведено кількість охоплених лікуванням осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, у 2023 році, за формою лікування – стаціонарне, амбулаторне лікування, примусове лікування.

Згідно даних зазначеної форми **співвідношення надання послуг амбулаторного та стаціонарного лікування** становить:

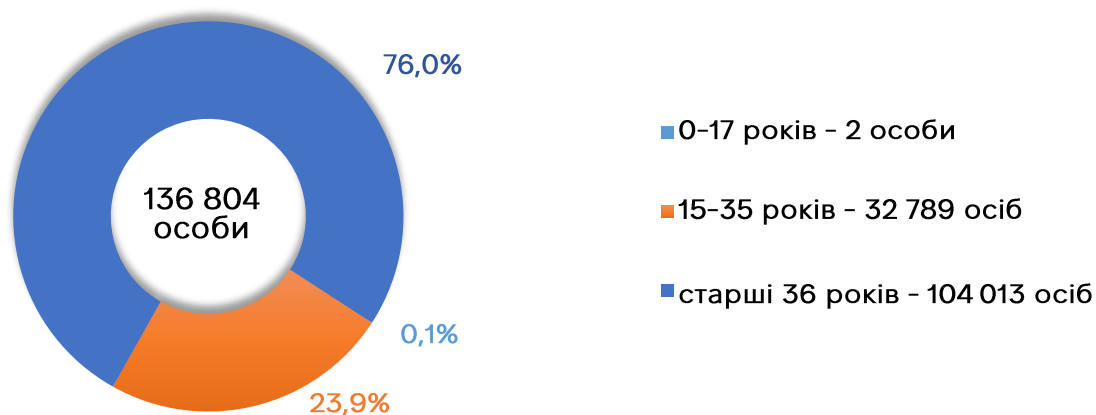
- 72,2 % осіб – отримали амбулаторне лікування;
- 27,7 % осіб – стаціонарне лікування;
- 0,1 % осіб – примусове лікування у виправно-трудовах установах (далі – ВТУ).

Рис. 14. Кількість охоплених лікуванням осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, в 2023 році, за формою лікування

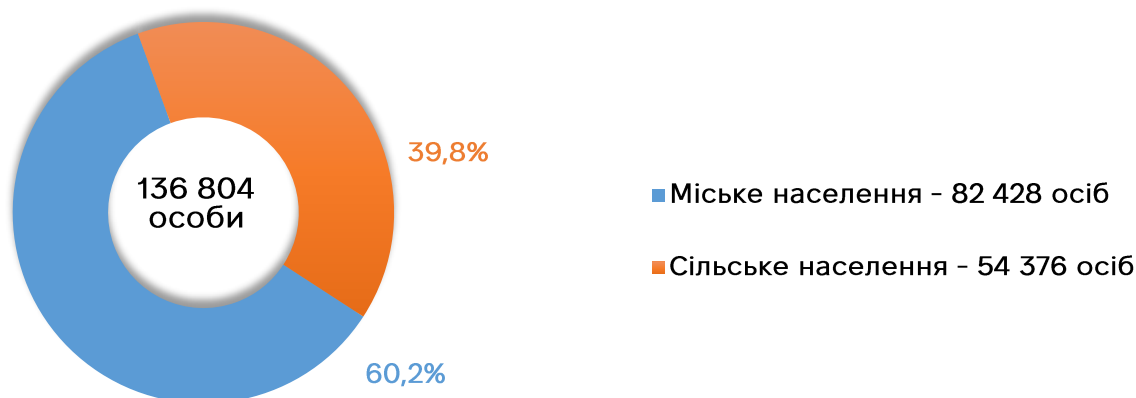
Відсоток осіб різних вікових груп, охоплених лікуванням, представлений на Рис. 15. З осіб, які отримали лікування, 76,0 % складала група віком старше 36 років (104 013 осіб), 23,9 % (32 789 осіб) – особи віком 15-35 років, 0,1 % (2 особи) – діти 0-17 років.

Рис. 15. Охоплення лікуванням осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, за віком в Україні у 2023 р., (%)

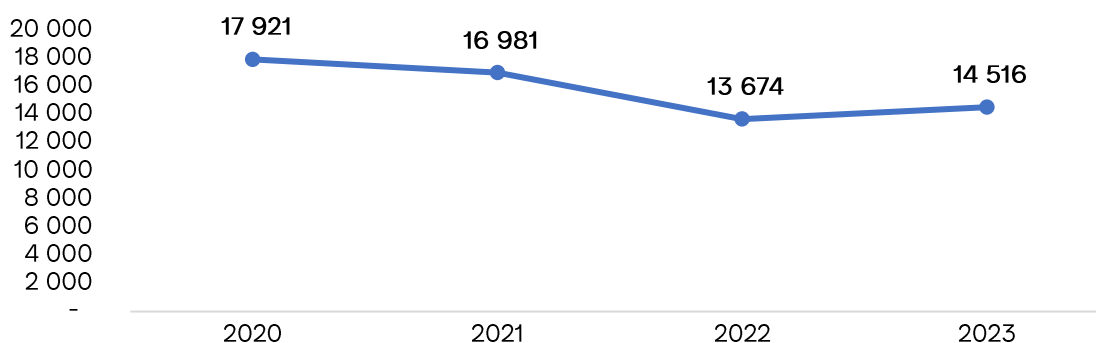
Також, у 2023 році, як і у попередніх роках з 2014 року, основну частку осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, охоплених лікуванням, склали міські жителі (60,2 % у 2023 році), що наведено на Рис. 16.

Рис. 16. Кількість охоплених лікуванням осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, у 2023 році, за місцевістю

Кількість осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом, у 2023 році становила **14 516** (Рис. 17).

Рис. 17. Динаміка кількості осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом у 2020-2023 роках

На Рис. 18 зображено характеристику за віком осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом в 2023 році. Найбільшу частку серед осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом, у 2023 році склали особи із вікової групи старше 36 років (75,9 %) (Рис. 19). Частка цієї вікової групи залишається найбільшою щороку з 2020 по 2023 рік. Протягом 2023 року осіб віком 0-17 років не було взято під нагляд.

Рис. 18. Кількість осіб, з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом в 2023 році, за віком

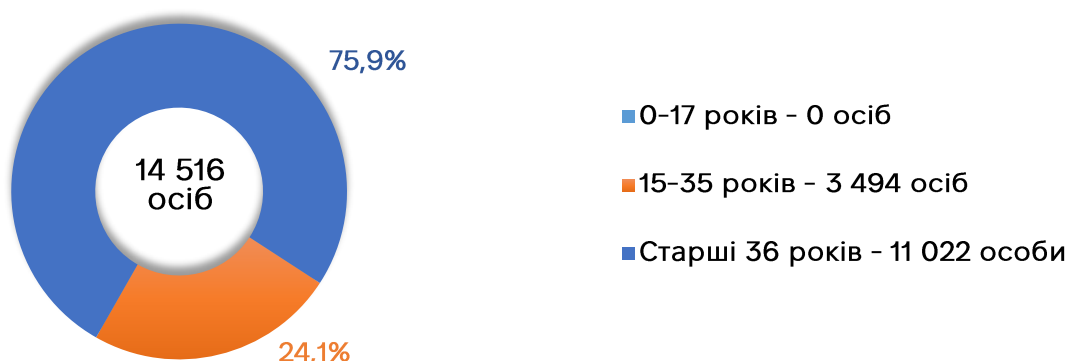
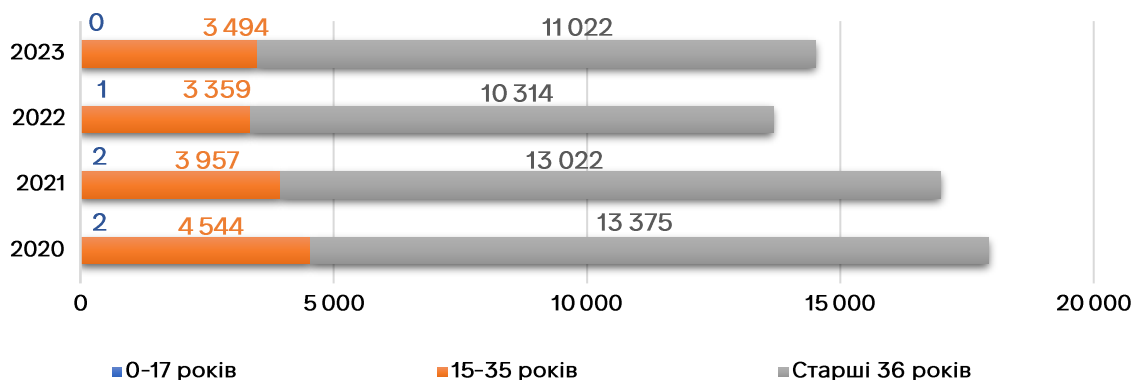

Рис. 19. Кількість осіб, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом, за віком

У 2023 році, як і у попередніх роках, починаючи з 2020 року, основна частка осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом, – міські жителі (61,9 % у 2023 році) (Рис. 20). Кількість осіб, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом, за місцевістю наведено на Рис. 21.

Рис. 20. Характеристика осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом в 2023 році, за місцевістю

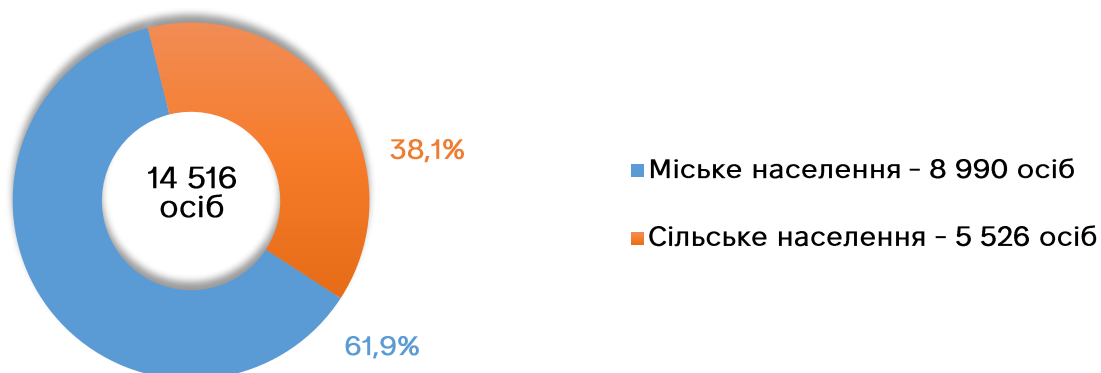
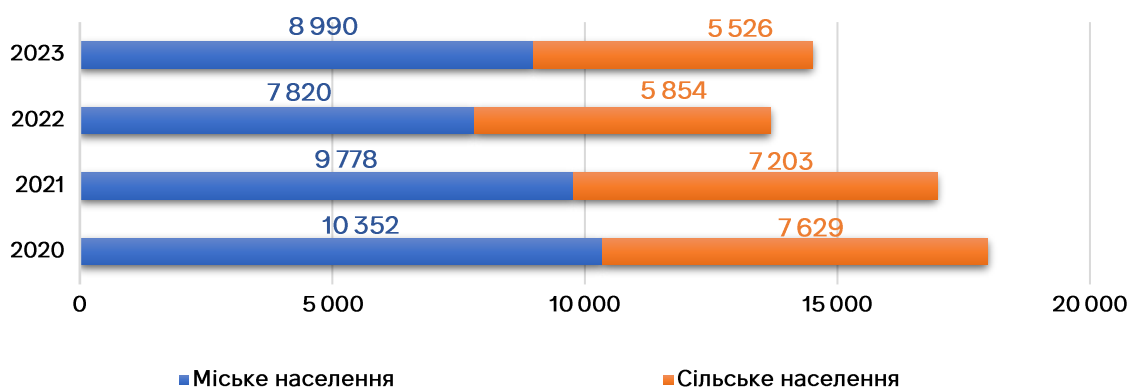

Рис. 21. Кількість осіб, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом, за місцевістю

5. СМЕРТНІСТЬ, ПОВ'ЯЗАНА ЗІ ВЖИВАННЯМ АЛКОГОЛЮ ТА ОТРУЄННЯМ НИМ

Джерело інформації (звіту)	Відповідальний орган (установа)	№ форми	Періодичність збору інформації
Табл. 3 додатку 4 Постанови КМУ від 10 липня 2019 року № 689 «Питання проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні»	Обласні та міста Києва бюро судово-медичної експертизи	-	Щорічна

В Україні збір та узагальнення інформації для розкриття показника «Смерті, пов'язані зі вживанням алкоголю, та смертність серед споживачів алкоголю» здійснюється з використанням даних Державної служби статистики (далі – Держстат) щодо випадків смертей, пов'язаних зі вживанням алкоголю та отруєнням ним.

Зважаючи на ситуацію, що склалася у зв'язку з повномасштабною військовою агресією російської федерації проти України, згідно з положеннями пункту 1 Закону України № 2115-ІХ «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» та постановою КМУ від 12.03.2022 № 263 «Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану», отримання територіальними органами Держстату відповідних адміністративних даних, на підставі яких формується статистична інформація з демографічної статистики (у т. ч. смертності), у повному обсязі на цей час є неможливим.

Формування статистичної інформації щодо чисельності населення (за оцінкою), починаючи із даних станом на 01.01.2023, та показників природного руху населення (у т. ч. смертності), починаючи із 2022 року, призупинено. Дані від Держстату були опубліковані у Національних звітах щодо наркотичної та алкогольної ситуації в Україні за [2023 \(за даними 2022 року\)](#) та [2022 \(за даними 2021 року\)](#) роки.

Таким чином, дані щодо кількості померлих від розладів психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю та кількості померлих від зовнішніх причин смерті, пов'язаних зі вживанням алкоголю, розпорядником яких є Держстат, у цьому звіті відсутні.

Варто зауважити, що інтерпретацію даних та висновки щодо тенденцій смертності за результатами аналізу доступної інформації (результати фіксації, збору та обробки інформації стосовно визначення причини смерті особи, у біологічному матеріалі якої було виявлено алкоголь) слід формувати з обережністю, враховуючи проблеми з якістю даних. Така ситуація склалася через недосконалу систему фіксації та збору таких даних, що може призводити до некоректного відображення реальної кількості смертей, спричинених вживанням алкоголю. Крім того, на сьогодні в Україні не налагодження в повній мірі звітність щодо смертей, опосередковано пов'язаних із вживанням алкоголю (смерті від нещасних випадків, насильства, самогубств тощо, пов'язаних із вживанням алкоголю тощо). Це не дозволяє в повній мірі відобразити тенденції впливу алкоголю на

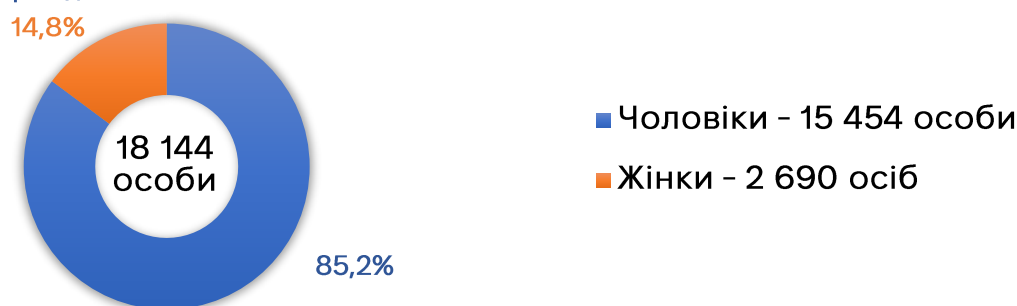
збільшення кількості смертельних випадків та ризику для системи громадського здоров'я.

За даними обласних бюро судово-медичної експертизи та бюро судово-медичної експертизи міста Києва, у 2023 році було проведено **56 674** дослідження біологічного матеріалу померлих, щодо яких існувала підозра, що їхня смерть могла бути пов'язана з вживанням алкоголю. У 32% випадків, що становить **18 144** дослідження, було виявлено наявність алкоголю.

У **Додатку 2** зображено кількість проведених експертиз та їх результати у 2023 році, по областях.

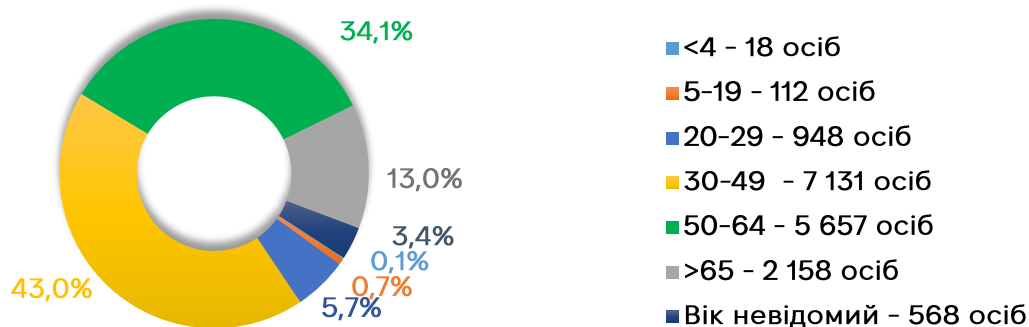
За даними, отриманими від бюро судово-медичної експертизи, кількість позитивних результатів було ідентифіковано у представників чоловічої статі та склало 85,2 %, відповідно 14,8 % – жінок. На Рис. 22 відображено кількість осіб, у біологічному матеріалі яких було виявлено алкоголь у 2023 році, за статтю.

Рис. 22. Кількість осіб у біологічному матеріалі яких було виявлено алкоголь у 2023 році, за статтю

Лідерами по кількості осіб у біологічному матеріалі яких було виявлено алкоголь була вікова категорія 30-49 років, що склала 43,0 % від загальної кількості позитивних результатів досліджень. На Рис. 23 відображено кількість осіб, у біологічному матеріалі яких було виявлено алкоголь, за віком. Дані вказані без урахування інформації із Херсонської області, через її відсутність.

Рис. 23. Кількість осіб, у біологічному матеріалі яких було виявлено алкоголь, за віком

0,1 % осіб, у яких виявлено алкоголь у біологічному матеріалі, є діти 4 років і молодші.

6. ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З АЛКОГОЛЕМ

У зазначеному розділі розглянуто наступні дані та показники:

1) **Притягнення до адміністративної відповідальності** за правопорушення, пов'язані з алкоголем:

- кількість складених адміністративних протоколів;
- кількість справ, які перебували на розгляді суду першої інстанції;

- види адміністративних стягнень;
- сума штрафів, накладених судом за вчинення адміністративних правопорушень;
- склад осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності.

2) **Притягнення до кримінальної відповідальності** за правопорушення, пов'язані з алкоголем:

- види правопорушень;
- кількість виявлених осіб за вчинення правопорушення;
- кількість справ, які перебували на розгляді у суді першої інстанції;
- види покарань;
- кількість засуджених;
- кількість порушень та осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у стані алкогольного сп'яніння.

[Кодекс України про адміністративні правопорушення](#) (далі – КУпАП) передбачає відповідальність за порушення, вчинені особами в стані алкогольного сп'яніння; порушення правил переробки, зберігання, транспортування, знищення, торгівлі алкогольними напоями; розпивання алкогольних напоїв військовими на території військової частини чи об'єкту або цивільними у громадських місцях; виготовлення, придбання, зберігання фальсифікованих напоїв та доведення неповнолітнього до стану сп'яніння.

У розділі VII [Кримінального кодексу України](#) (далі – ККУ) передбачено відповідальність за вчинення кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності за незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів, у тому числі алкоголю.

[Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального»](#) визначає основні засади державної політики щодо регулювання виробництва, експорту, імпорту, оптової і роздрібною торгівлі спиртом етиловим, спиртовими дистилатами, біоетанолом, алкогольними напоями, тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, та паливом, забезпечення їх високої якості та захисту здоров'я громадян, а також посилення боротьби з незаконним виробництвом та обігом алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального на території України.

На схемі нижче зображено процес розгляду справи.

6.1. АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Джерело інформації (звіту)	Відповідальний орган (установа)	№ форми	Періодичність збору інформації
Звіт про стан застосування адміністративного законодавства органами Національної поліції України	НПУ	Форма № 1-АП	За запитом
Річні звіти по роботі регіональних управлінь Національної поліції по областях та м. Києву	Регіональні управління Національної поліції по областях України та м. Києву	-	Щорічна
Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення	Державна судова адміністрація України	Форма № 1-п	Щорічна
Звіт судів апеляційної інстанції щодо розгляду апеляційних скарг у справах про адміністративні правопорушення	Державна судова адміністрація України	Форма № 1-п, затверджена наказом Державної судової адміністрації України від 23.06.2018 № 325	Щорічна

Законодавство України про адміністративні правопорушення складається з КУпАП та інших законодавчих актів України.

У **Додатку 3** наведено перелік статей КУпАП, які передбачають відповідальність за вчинені правопорушення, пов'язані з алкоголем.

Виявлені правопорушення

За даними НПУ у 2023 році було складено **841 739** адміністративних протоколів про вчинені правопорушення, з них, що вчинені чоловіками – **655 194** (78 %), **161 580** (19 %) – жінками та **24 965** (3 %) – неповнолітніми.

Вчинені адміністративні правопорушення у стані алкогольного сп'яніння складають **105 364** (12,5 % від загальної кількості адміністративних правопорушень) адміністративних протоколів. Аналіз даних свідчить, що частка таких правопорушень відносно всієї кількості правопорушень, протягом останніх трьох років залишається приблизно однаковою (у 2020 році 12,4 % від загальної кількості протоколів, у 2021 році – 11 %, у 2022 році – 14,4 %, у 2023 році – 12,5 %).

У частині обмеження даних варто зазначити, що з 27 лютого 2022 року почала діяти повна або часткова заборона на продаж алкогольних напоїв та речовин, вироблених на спиртовій основі майже у всіх обласних центрах, яка діяла від 14 до 93 днів.

На Рис. 24 наведено статистику складених протоколів за вчинення адміністративних правопорушень у стані алкогольного сп'яніння відносно всіх адміністративних протоколів.

Рис. 24. Статистика складених протоколів за вчинення адміністративних правопорушень у стані алкогольного сп'яніння

Джерело розрахунку: НПУ

У Табл. 4 відображено інформацію щодо складених протоколів про вчиненні правопорушення у стані алкогольного сп'яніння відповідно до статей КУпАП.

Табл. 4. Інформація щодо складених протоколів про вчиненні правопорушення у стані алкогольного сп'яніння відповідно до КУпАП

Рік вчинення правопорушення	Виявлені адміністративні правопорушення	Усього	Кількість адміністративних протоколів, складених за вчинення правопорушення за статтями КУпАП											
			130	%	173-2	%	174	%	177	%	180	%	інші	%
2020	Складено адміністративних протоколів	832 161	129 200	15	133 681	16,1	400	0,05	394	0,05	1 653	0,2	566 833	68,6
	У стані алкогольного сп'яніння	102 770	68 296	66,5	13 696	13,3	5	0,0	387	0,4	124	0,1	20 262	19,7
2021	Складено адміністративних протоколів	874 458	133 268	15,2	147 014	16,8	333	0,04	305	0,03	1 495	0,2	592 043	67,73
	У стані алкогольного сп'яніння	95 878	67 990	70,9	11 486	12,0	1	0,0	302	0,3	51	0,05	16 048	28,75
2022	Складено адміністративних протоколів	651 353	133 869	20,6	120 530	18,5	415	0,06	211	0,03	1 150	0,2	395 178	60,61
	У стані алкогольного сп'яніння	93 876	69 544	74,1	9 814	10,5	2	0,0	211	0,2	67	0,07	14 238	15,13
2023	Складено адміністративних протоколів	841 739	150 862	17,9	163 539	19,4	352	0,04	194	0,02	1 401	0,2	525 391	62,44
	У стані алкогольного сп'яніння	105 364	73 983	70,2	12 027	11,4	6	0,0	194	0,2	71	0,1	19 083	18,1

Довідково:

Стаття 130 КУпАП – Керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції

Стаття 173-2 КУпАП – Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування

Стаття 174 КУпАП – Стрільба з вогнепальної, холодної металевий чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням установленого порядку

Стаття 177 КУпАП – Придбання самогону та інших міцних спиртних напоїв домашнього вироблення

Стаття 180 КУпАП – Доведення неповнолітнього до стану сп'яніння

Загальна кількість адміністративних протоколів складених НПУ за 2023 рік за порушення статті 130 КУпАП становить 150 862, з них **73 983** у стані алкогольного сп'яніння, що складає 49 % від загальної кількості адміністративних протоколів по даній статті. Кількість порушень статті 130 КУпАП у стані алкогольного сп'яніння, по областях наведено у [Додатку 4](#)

(за даними річних звітів 13-ти регіональних управлінь НПУ. Дані з інших регіонів – відсутні).

Статтею 156 КУпАП передбачено відповідальність за порушення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями, тютюновими виробами, електронними сигаретами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, пристроями для споживання тютюнових виробів без їх згоряння. Кількість виявлених порушень ст. 156 КУпАП по областях наведено у **Додатку 5** (за даними річних звітів 9-ти регіональних управлінь НПУ. Дані з інших регіонів – відсутні). Згідно з річними звітами НПУ за 2023 рік, Тернопільська область лідирує за показником вчинених правопорушень за даною статтею.

Прийняті рішення

Перша інстанція

У 2023 році:

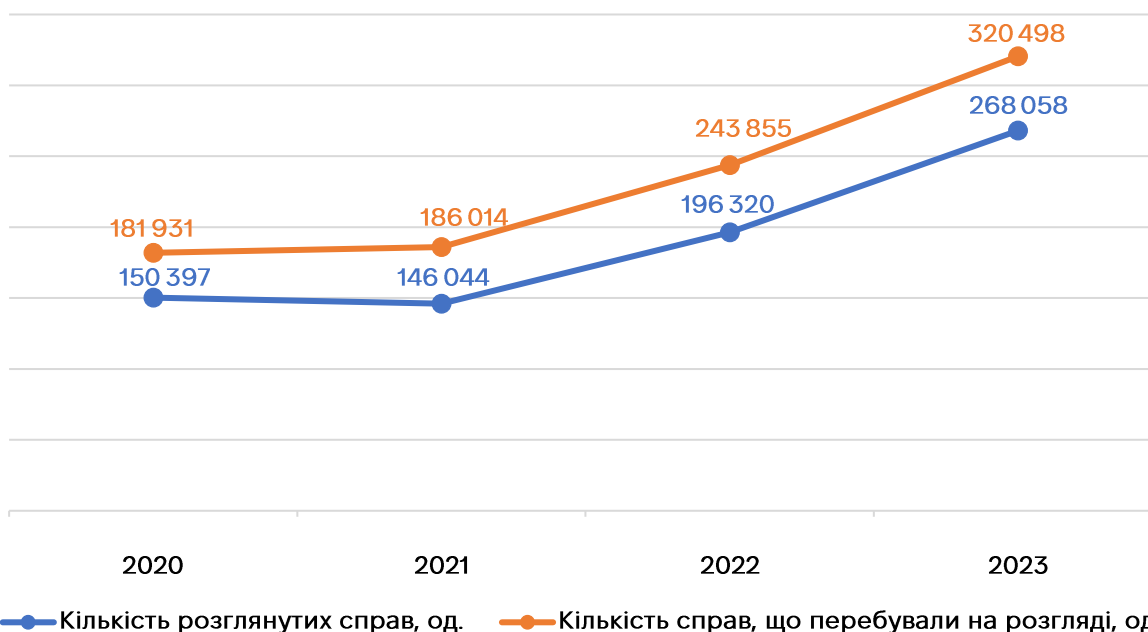
на розгляді у місцевих загальних судах перебувало **320 498** справ про адміністративні правопорушення за інкримінацію статей 130, 156, 156-2, 164-5, 172-20, 176, 177, 177-2, 178, 179 та 180 КУпАП;

з них **надійшло за звітний період** – 292 028 справ;

розглянуто 268 058 справ та прийнято відповідні рішення щодо **268 125** осіб.

На Рис. 25 зображено динаміку кількості справ про адміністративні правопорушення пов'язані з алкоголем, які перебували на розгляді, та які було розглянуто у 2020-2023 роках. За роки, які аналізувались, порушення за статтею 129 КУпАП відсутні.

Рис. 25. Динаміка кількості справ про адміністративні правопорушення у сфері алкоголю, які перебували на розгляді, та які було розглянуто у 2020-2023 роках

Джерело розрахунку: «Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення» за [2020](#), [2021](#), [2022](#) та [2023](#) роки.

Кількість розглянутих справ у 2020-2023 роках за статтями КУпАП наведено у Табл. 5.

Табл. 5. Кількість розглянутих справ у 2020-2023 рр., за статтями

Стаття КУпАП	2020	2021	2022	2023
130	123 978	118 934	121 355	141 682
156	2 497	4 731	10 702	17 181
156-2	0	0	0	1
164,5	401	486	941	1 663
176	1	1	1	3
177	1	3	1	0
177-2	266	313	15	39
178	8 045	7 664	7 118	10 297
179	6	4	6	4
180	34	34	39	38

Довідково:

Стаття 130 КУпАП – Керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції

Стаття 156 КУпАП – Порухення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями, тютюновими виробами, електронними сигаретами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, пристроями для споживання тютюнових виробів без їх згоряння

Стаття 156-2 КУпАП – Порухення встановленого порядку промислової переробки, зберігання, транспортування або знищення конфіскованих спирту, алкогольних напоїв чи тютюнових виробів

Стаття 164-5 КУпАП – Зберігання або транспортування алкогольних напоїв чи тютюнових виробів, на яких немає марок акцизного податку встановленого зразка

Стаття 176 КУпАП – виготовлення, зберігання самогону та апаратів для його вироблення

Стаття 177 КУпАП – Придбання самогону та інших міцних спиртних напоїв домашнього вироблення

Стаття 177-2 КУпАП – виготовлення, придбання, зберігання або реалізація фальсифікованих алкогольних напоїв або тютюнових виробів

Стаття 178 КУпАП – Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді

Стаття 179 КУпАП – Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв на виробництві

Стаття 180 КУпАП – Доведення неповнолітнього до стану сп'яніння

Кількість розглянутих справ у 2023 році за статтею 130 КУпАП, порівняно з 2020 роком, збільшилась на 14,3 %. Кількість справ за статтею 172-20 КУпАП, розглянутих у 2022-2023 рр. збільшилась порівняно з 2020-2021 рр. через впровадження воєнного стану на всій території України з 24 лютого 2022 року, що призвело до збільшення кількості військовослужбовців внаслідок мобілізаційних заходів. На Рис. 26 зображено результати розгляду справ про адміністративні правопорушення та прийняті рішення у 2023 році.

Рис. 26. Результати розгляду справ про адміністративні правопорушення та прийняті рішення у 2023 році

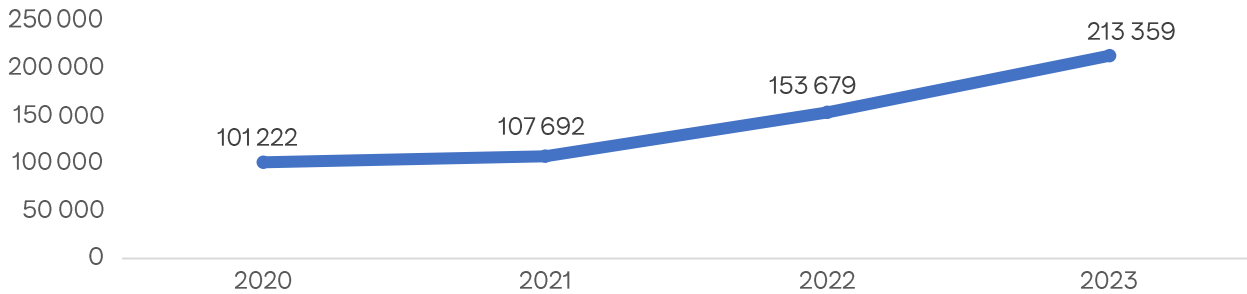
Джерело розрахунку: «Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення» за 2023 рік.

Примітка:

*Заходи впливу до неповнолітніх у віці від 16 до 18 років передбачено статтею 24-1 КУпАП (зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого; попередження; догана або сувора догана; передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання).

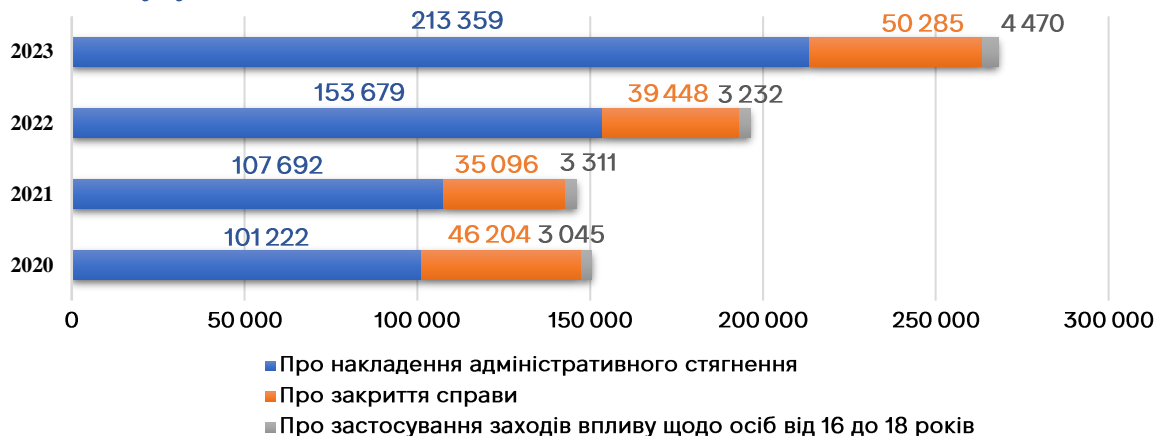
Рішення про накладання адміністративного стягнення є найпоширенішим рішенням судів у справах про адміністративні правопорушення у сфері алкоголю. Їхня частка у структурі рішень 2023 року склала 79,6 %, що наведено на Рис. 27.

Рис. 27. Динаміка кількості осіб, щодо яких прийнято рішення про накладання адміністративного стягнення у 2016-2023 рр.

У 2020-2023 роках кількість осіб, щодо яких були прийняті рішення про накладання адміністративного стягнення, мала тенденцію до збільшення (див. Рис. 28).

Рис. 28. Кількість осіб, щодо яких було розглянуто справи у 2020-2023 рр., за рішенням суду

У 2023 році **213 359 осіб** було притягнуто до адміністративної відповідальності та накладено адміністративне стягнення, водночас на переважну кількість осіб (97,1 %) було накладено стягнення у вигляді штрафу. На Рис. 29 наведено дані щодо кількості прийнятих рішень із застосуванням окремих видів стягнення.

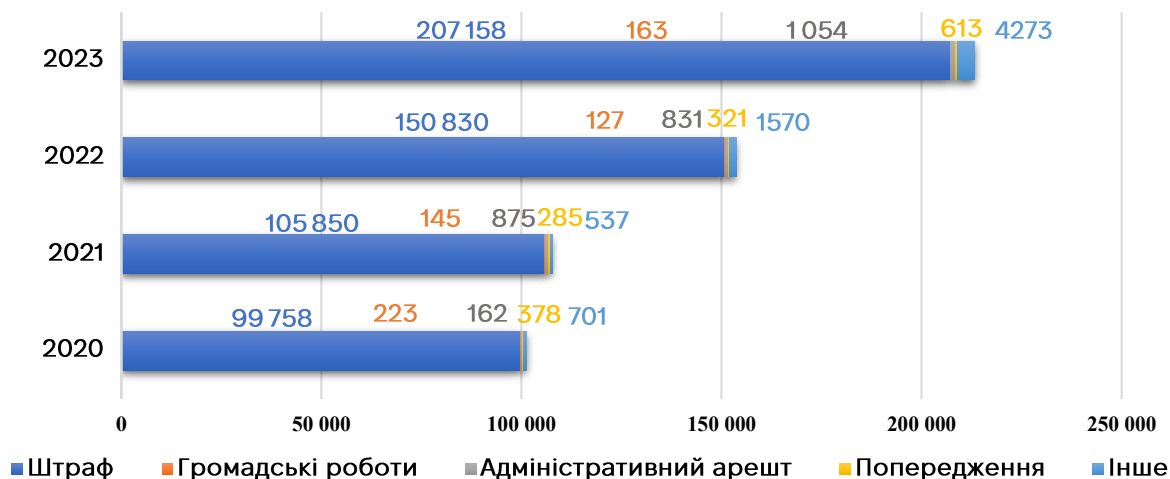
Рис. 29. Прийняті рішення про накладання адміністративного стягнення у 2023 році, за видом стягнення

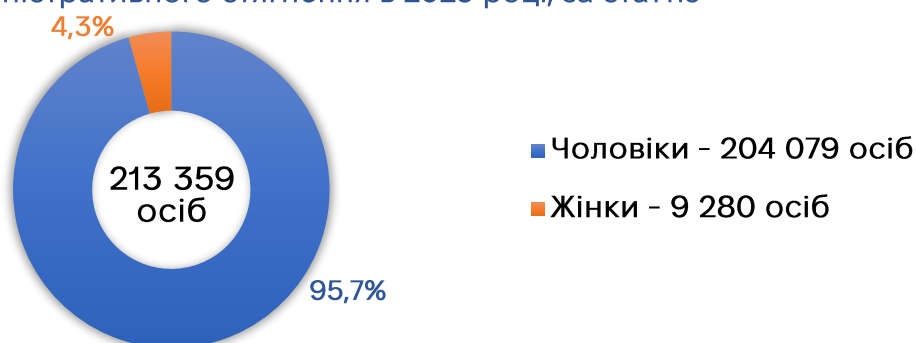
У 2020-2023 роках основним видом адміністративного стягнення залишався штраф. Частка осіб, щодо яких прийнято рішення про накладення штрафу, стабільно збільшувалася із року в рік. Проте, у 2023 році у відсотковому співвідношенні знизилась за рахунок збільшення призначення інших видів стягнень, які передбачені КУпАП (див. Рис. 30).

Рис. 30. Кількість осіб, щодо яких прийнято рішення про накладання адміністративного стягнення у 2020-2023 рр., за видом стягнення

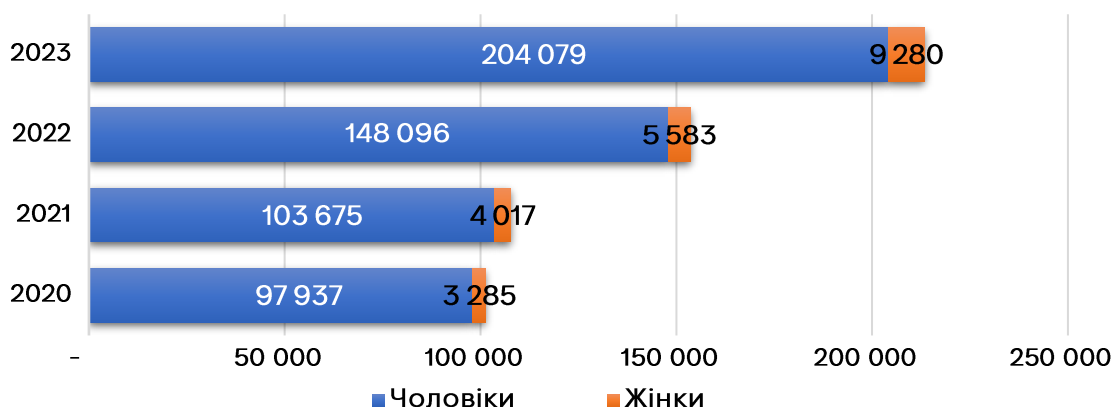
Із загальної кількості осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності, 95,7 % були представниками чоловічої статі, що зображено на Рис. 31.

Рис. 31. Характеристика осіб, щодо яких прийнято рішення про накладення адміністративного стягнення в 2023 році, за статтю

У 2020-2023 роках гендерний розподіл у структурі притягнутих до адміністративної відповідальності осіб залишається майже незмінним (в середньому – 96,5 % чоловіків та 3,5 % жінок), що відображено на Рис. 32.

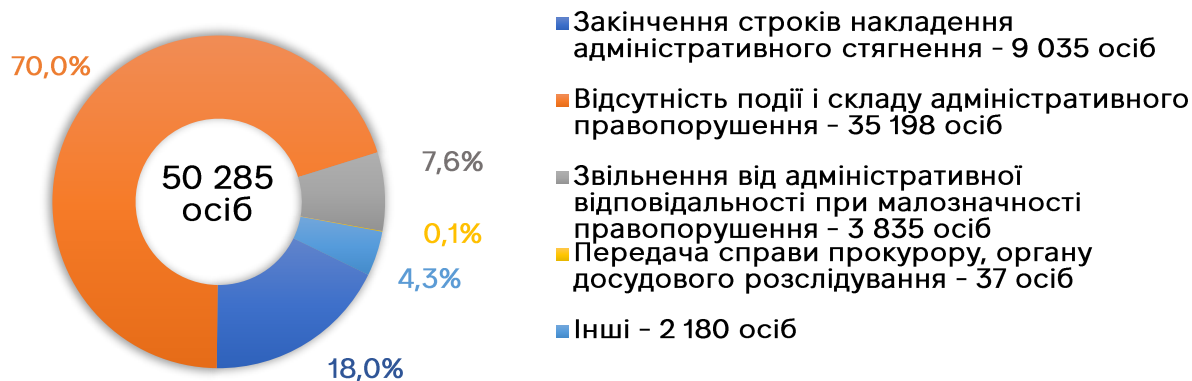
Рис. 32. Кількість осіб, щодо яких прийнято рішення про накладення адміністративного стягнення в 2020-2023 рр., за статтю

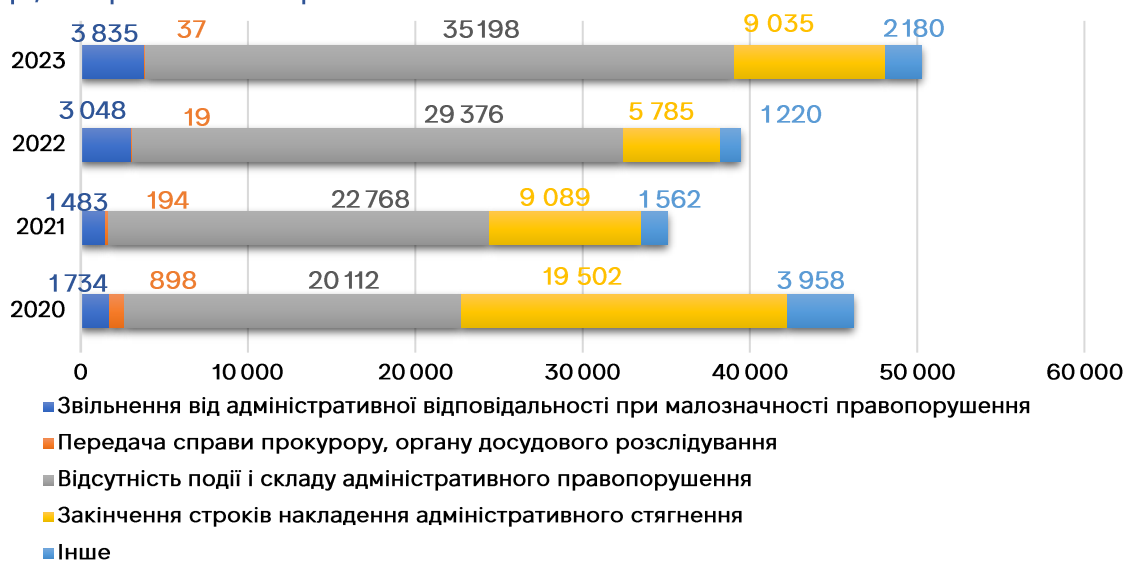
У 2023 році було прийнято рішення про закриття справи по відношенню до **50 285 осіб**. Причини закриття справ та кількість осіб, щодо яких справи було закрито, наведено на Рис. 33. Водночас головною причиною закриття справи є відсутністю події і складу адміністративного правопорушення (70,0 % у структурі причин закриття справ).

Рис. 33. Причини закриття справ у 2023 році

Частка осіб, щодо яких було прийнято рішення про закриття справи через відсутність події і складу адміністративного правопорушення, у 2020-2023 роках залишалась найбільшою і складала в середньому 63,2 % (див. Рис. 34).

Рис. 34. Кількість осіб, щодо яких прийнято рішення про закриття справи у 2020-2023 рр., за причиною закриття

Джерело розрахунку: «Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення» за [2020](#), [2021](#), [2022](#) та [2023](#) роки.

КУпАП ([ч. 2 ст. 13](#)) передбачено, що у разі вчинення особами віком від 16 до 18 років адміністративних правопорушень, передбачених статтями, які були перераховані на початку даного розділу, такі особи підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах.

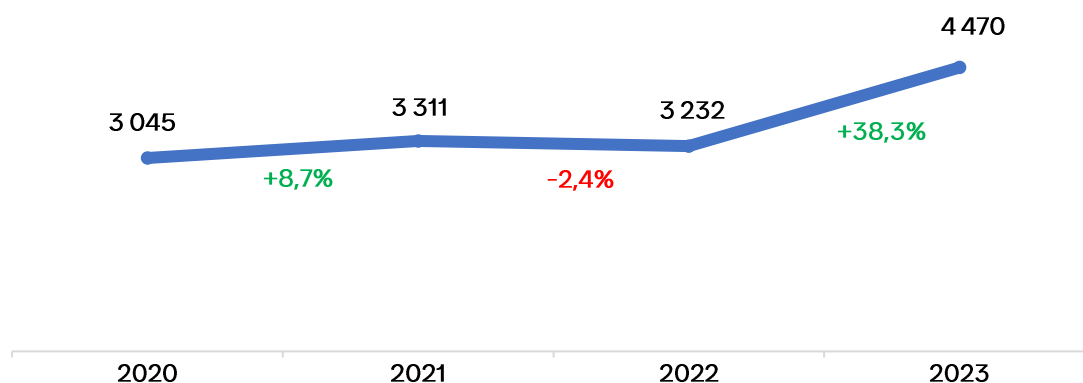
Але, з урахуванням характеру вчиненого правопорушення та особи правопорушника, до зазначених осіб можуть бути застосовані заходи впливу, передбачені статтею [24-1](#) КУпАП:

1. зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого;
2. попередження;

3. догана або сувора догана;
4. передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання.

У 2023 році по відношенню до **4 470 осіб** у віці від 16 до 18 років (1,7 % від загальної кількості осіб, щодо яких справи було розглянуто) було прийнято рішення про застосування заходів впливу, передбачених статтею 24-1 КУпАП (Рис. 35).

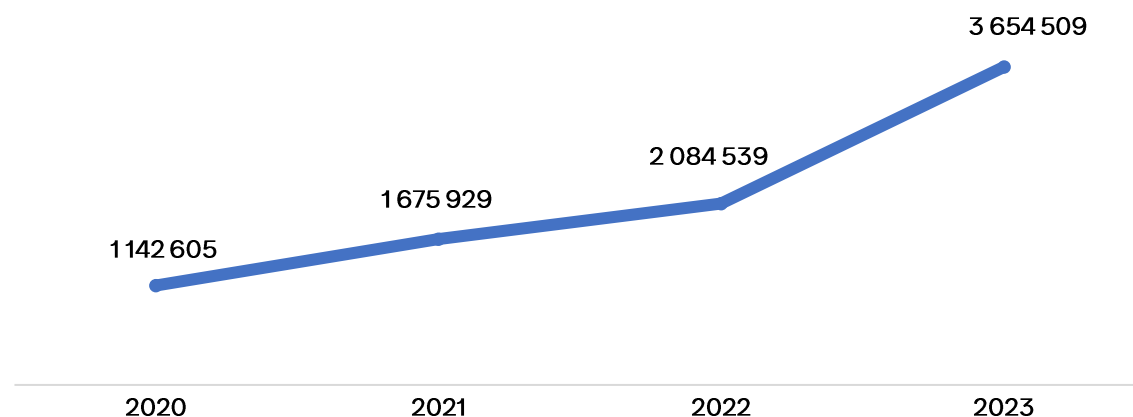
Рис. 35. Динаміка кількості осіб у віці від 16 до 18 років, щодо яких прийнято рішення про застосування заходів впливу (ст. 24-1 КУпАП) у 2020-2023 рр.

Джерело розрахунку: «Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення» [2020](#), [2021](#), [2022](#) та [2023](#) роки.

Загальна сума штрафів за 2023 рік, накладених за рішенням суду у справах про адміністративні правопорушення, склала **3 654 509 724 грн** (в середньому – 17 641,2 грн на особу) (Рис. 36).

Рис. 36. Динаміка загальної суми штрафів, накладених за рішенням суду у справах про адміністративні правопорушення (тис. грн) у 2020-2023 рр.

Джерело розрахунку: «Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення» за [2020](#), [2021](#), [2022](#) та [2023](#) роки.

Справи про адміністративні правопорушення у сфері алкоголю, переглянуті за апеляційними скаргами

Динаміка кількості справ про адміністративні правопорушення, переглянутих за адміністративними скаргами у 2020-2023 роках по статті КУпАП, наведена на Рис. 37.

Рис. 37. Динаміка кількості справ про адміністративні правопорушення, переглянутих за апеляційними скаргами у 2020-2023 рр.

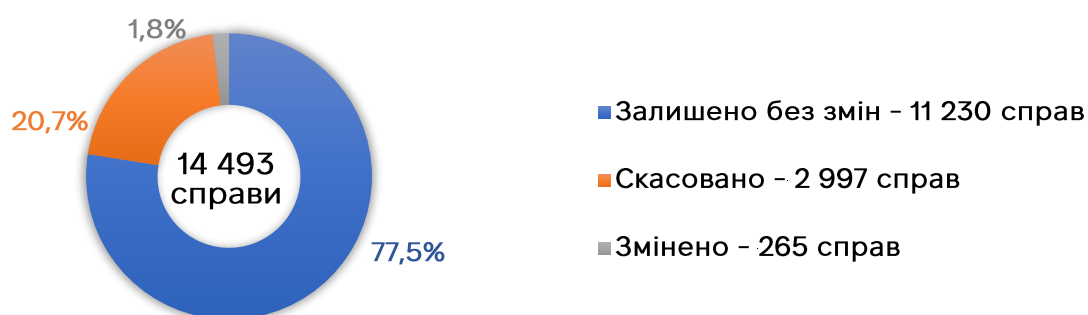

Джерело розрахунку: «Звіт судів апеляційної інстанції щодо розгляду апеляційних скарг у справах про адміністративні правопорушення» за 2020-2023 роки.

Кількість розглянутих апеляційних скарг у справах про адміністративні правопорушення у 2023 році, в порівнянні із 2020 роком, збільшилось на 52,1%.

У 2023 році найбільшу частку за результатами розглянутих справ по розгляду апеляційних скарг про адміністративне правопорушення склали справи, які залишені без змін до рішення першої інстанції, що становить 77,5% від загальної кількості розглянутих справ. На Рис. 38 зображено результати розгляду апеляційних скарг судами апеляційних інстанцій у 2023 році.

Рис. 38. Результати розгляду апеляційних справ судами апеляційних інстанцій у 2023 році

6.2. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Джерело інформації (звіту)	Відповідальний орган (установа)	№ форми	Періодичність збору інформації
Єдиний звіт про кримінальні правопорушення	Офіс генерального прокурора	Форма № 1 (місячна), затверджена наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 № 299 за погодженням з Держстатом	Щорічна
Звіт про кримінальні правопорушення, досудове розслідування у яких здійснюється органами (підрозділами) Національної поліції України, осіб, які їх учинили та потерпіли від них	НПУ	Форма № 209	За запитом

Законодавство України про кримінальну відповідальність становить ККУ, який ґрунтується на [Конституції України](#) та загальновизнаних принципах і нормах міжнародного права.

У [Додатку 6](#) наведено перелік статей ККУ, які передбачають відповідальність за вчинені правопорушення, пов'язані з алкоголем.

Слід зазначити, що **статтею 67** Розділу XI Загальної частини ККУ визначено, що обставинами, які його обтяжують, є вчинення кримінального правопорушення особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів. Тобто, при вчиненні особою кримінального правопорушення у стані алкогольного сп'яніння, міра покарання буде вищою ніж при здійсненні такого правопорушення без стану сп'яніння.

Правопорушення вчинені у стані алкогольного сп'яніння

За запитом Державної установи «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України» НПУ надала відомості про вчинення кримінальних правопорушень у стані алкогольного сп'яніння.

Відповідно до підпункту 13 пункту 1 ст. 67 ККУ вчинення кримінального правопорушення особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів, вважається обставинами, які обтяжують покарання.

На Рис. 39 зображено динаміку кількості вчинених кримінальних правопорушень та кількість осіб, які їх учинили у стані алкогольного сп'яніння, по роках.

Рис. 39. Динаміка кількості вчинених кримінальних правопорушень та кількість осіб, які їх вчинили у стані алкогольного сп'яніння

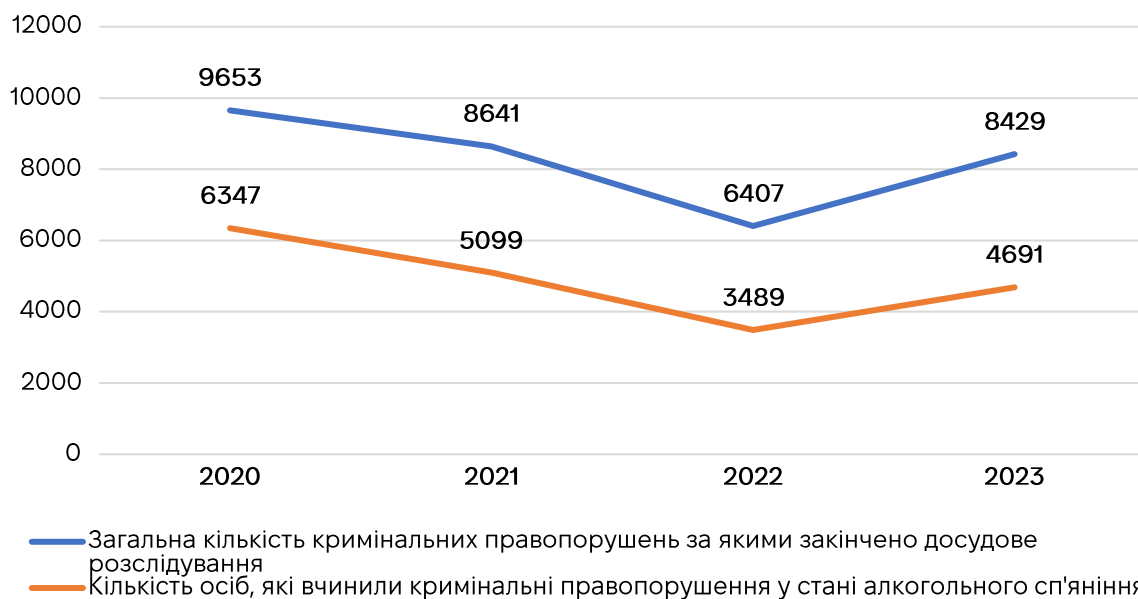

Табл. 6. Види кримінальних правопорушень, вчинених особами у стані алкогольного сп'яніння, за роками

Стаття ККУ	Тип правопорушення	2020	2021	2022	2023
115	Умисне вбивство (або замах)	528	478	419	500
121	Умисне тяжке тілесне ушкодження	565	485	455	456
126-1	Домашнє насильство	480	570	332	432
152	Зґвалтування	102	65	40	72
185-187	Економічно зумовлені правопорушення (всього) та з них:	2 761	2 004	1 191	1 260
185	Крадіжка	2 166	1 588	882	1 060
186	Грабіж	437	313	256	146
187	Розбій	158	103	53	54
263	Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами	74	69	84	125
286 та 286-1	Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспортного засобами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння	640	903	782	922
296	Хуліганство	413	333	224	280
	Інші	4 090	3 734	2 880	4 382

У Табл. 7 наведено інформацію про вчинені кримінальні правопорушення у стані алкогольного сп'яніння відповідно до ККУ, за статтю.

Табл. 7. Інформація про вчинені кримінальні правопорушення у стані алкогольного сп'яніння відповідно до ККУ, за статтю

Рік вчинення правопорушення	Усього кримінальних проваджень за якими закінчено досудове розслідування	Кількість осіб, які вчинили правопорушення у стані алкогольного сп'яніння	З них*:		
			Чоловіки	Жінки	Неповнолітні
2020	9 653	6 347	5 720	503	124
2021	8 641	5 099	4 385	362	47
2022	6 407	3 489	2 721	177	31
2023	8 429	4 691	3 652	274	47

*Відсутні дані щодо кількості осіб, які вчинили правопорушення у стані алкогольного сп'яніння по ст. 286-1 ККУ за статтю

Різде зниження кількості осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у стані алкогольного сп'яніння у 2022 році, може бути пов'язане із воєнними діями на території України, введенням тимчасових заборон на реалізацію алкоголю в Україні та мобілізацією чоловічого населення країни. У 2023 році відбулось збільшення таких осіб, але їх кількість не повернулась до показників довоєнних 2020 та 2021 років.

Інформація щодо кількості зареєстрованих правопорушень та осіб які їх вчинили (Рис. 40), результатів досудового розслідування закритих справ (Рис. 41) та кількості потерпілих (Рис. 42) наявна лише за порушення ст. 286-1 ККУ.

За 2 роки кількість правопорушень за ст. 286-1 ККУ збільшилась на 56 %.

Рис. 40. Динаміка кримінальних правопорушень за порушення ст. 286-1 ККУ, за роками

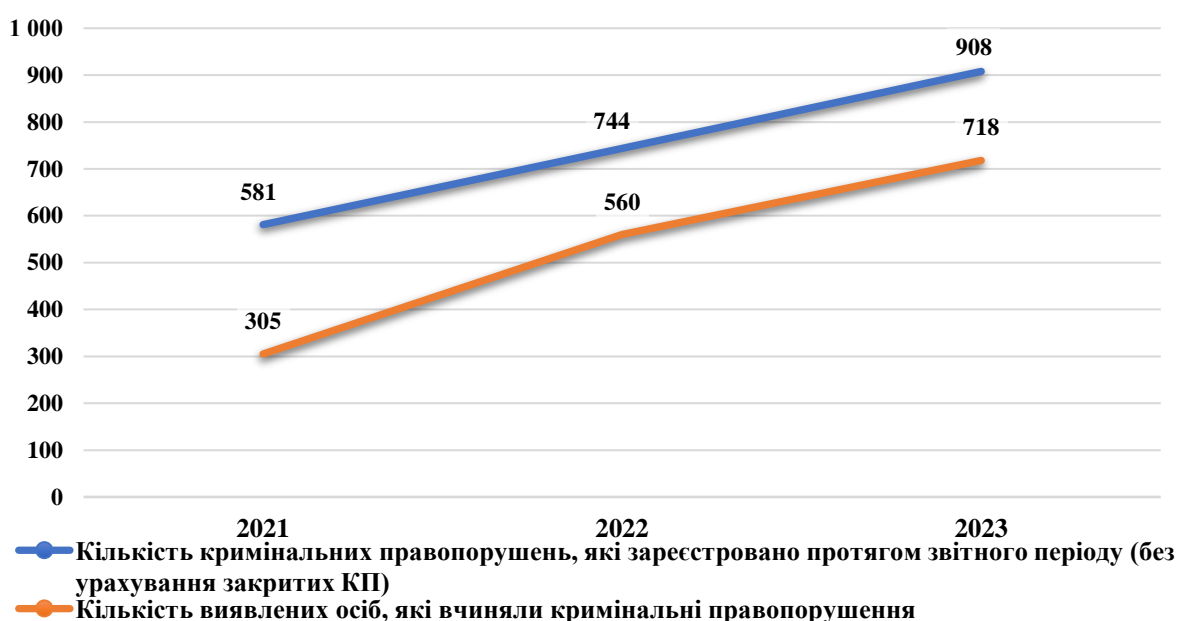

Рис. 41. Результати досудового розслідування закритих кримінальних справ за порушення ст. 286-1 ККУ, 2021-2023 рр.

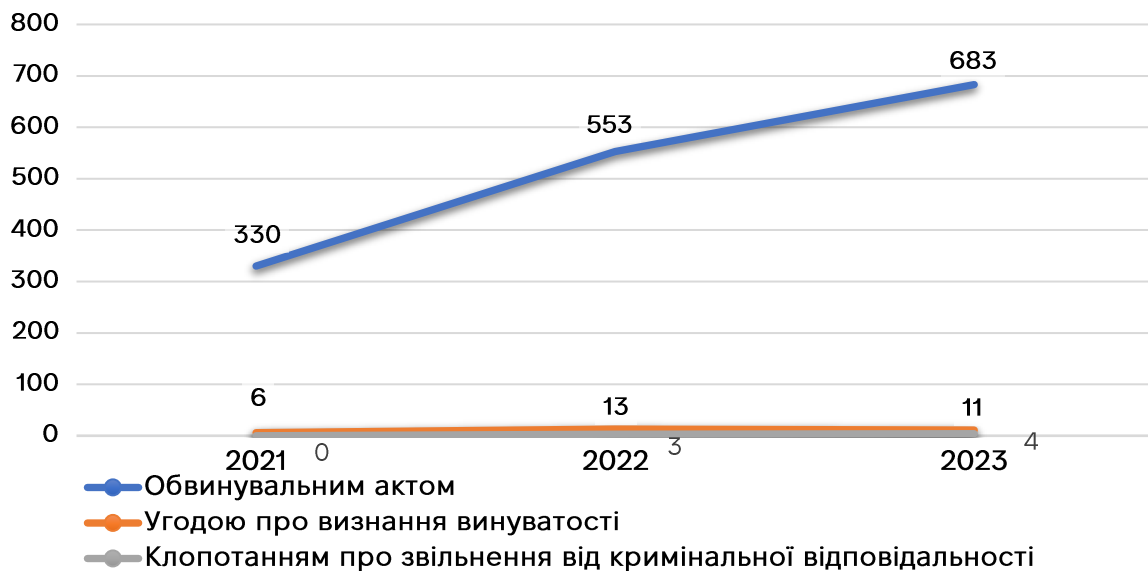
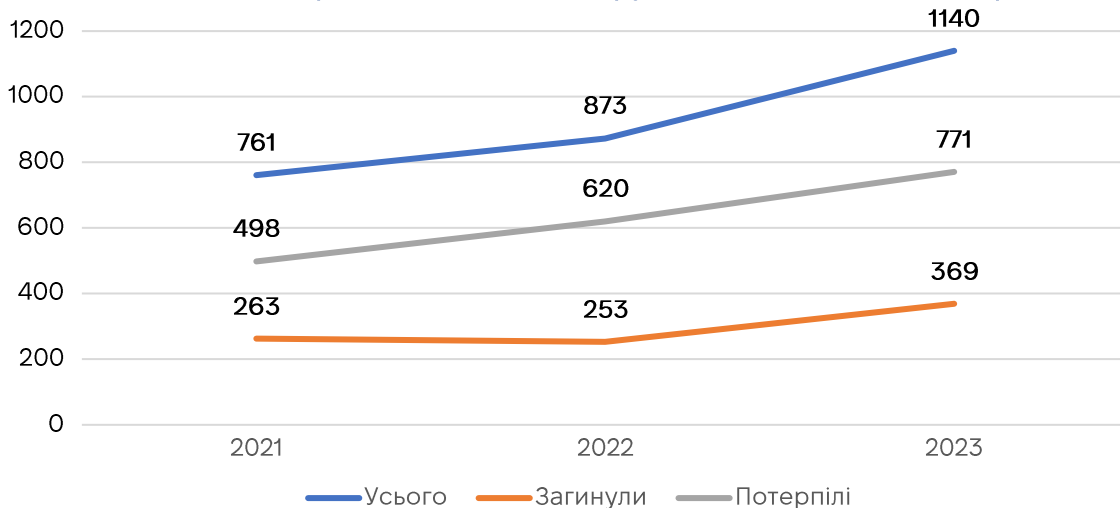

Рис. 42. Кількість потерпілих внаслідок порушення ст. 286-1 ККУ, за роками

У 2023 році кількість потерпілих склала 771 особу. Характеристика потерпілих осіб наведена на Рис. 43.

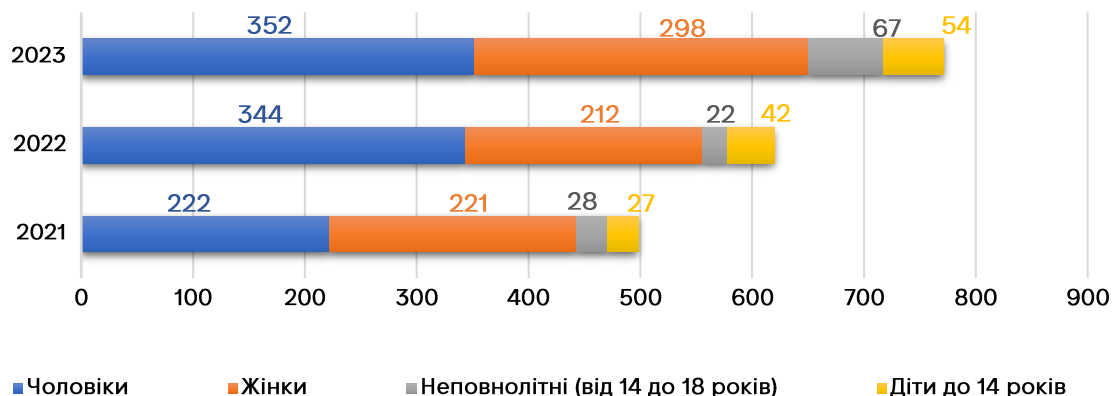
Рис. 43. Кількість потерпілих у 2023 році

Характеристика потерпілих по роках наведена на Рис. 44. Варто відзначити, що кількість потерпілих серед неповнолітніх збільшилось у 2023 році.

Рис. 44. Кількість потерпілих, за роками

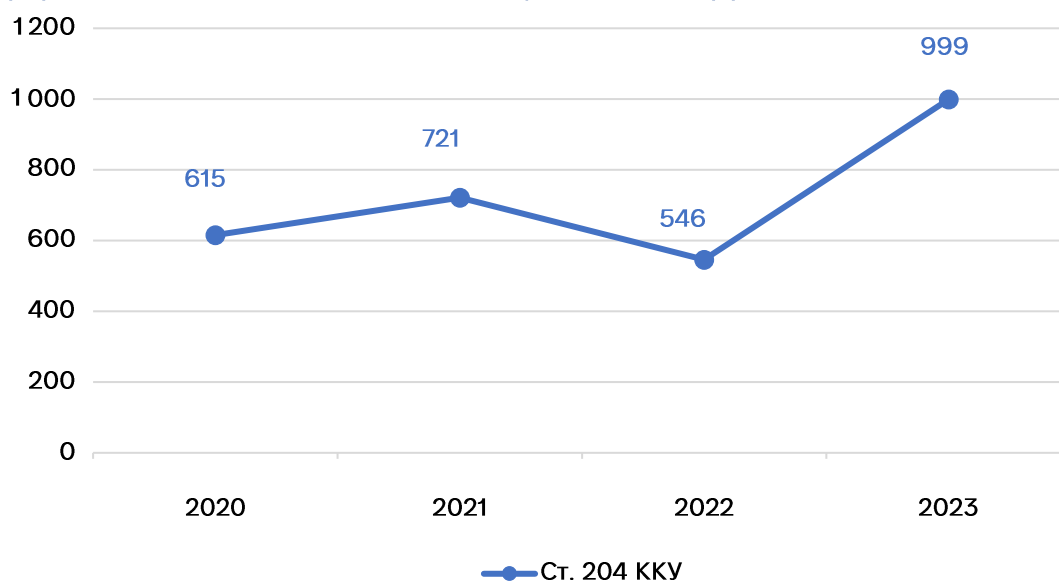

Правопорушення у сфері алкоголю

Так, в Україні у 2023 році зареєстровано **999 кримінальних правопорушень у сфері, пов'язаної з алкоголем**, за ст. 204 ККУ (Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів). **352** особам вручено повідомлення про підозру.

Проаналізувавши динаміку щодо кількості правопорушень (Рис. 45) протягом 2020-2023 років відповідно до статті 204 ККУ, можна зробити висновок, що кількість облікованих правопорушень має тенденцію до зростання.

Рис. 45. Динаміка загальної кількості облікованих кримінальних правопорушень у сфері алкоголю за статтею 204 ККУ, у 2020-2023 рр.

Джерело розрахунку: «Єдиний звіт про кримінальні правопорушення» за 2020-2023 роки.

Аналіз динаміки кількості облікованих кримінальних правопорушень у сфері алкоголю у 2020-2023 рр. за видом правопорушення демонструє, що:

- у 2022 році відбулось зменшення кількості облікованих кримінальних правопорушень по статті 204 ККУ, що спричинено початком повномасштабного вторгнення росії на територію України та введенням тимчасової заборони на продаж/реалізацію алкогольних напоїв;

- якщо не враховувати 2022 рік, то кількість вчинених кримінальних правопорушень у сфері, пов'язаної з алкоголем, має тенденцію до збільшення.

Розгляд справ у судах

Оскільки наявна інформація щодо кількості розглянутих судових справ та кількості засуджених осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у стані алкогольного сп'яніння або злочини, пов'язані з алкоголем, є неповною, виникають значні труднощі у належній інтерпретації цих даних. Доступні статистичні відомості обмежуються лише двома статтями Кримінального кодексу України – ст. 204 (незаконне виготовлення, зберігання або збут підакцизних товарів) та ст. 286-1 (порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння).

Така фрагментарність інформації не дозволяє повною мірою оцінити реальну картину щодо правопорушень, пов'язаних із вживанням алкоголю, і може призводити до викривлення висновків та аналітичних оцінок.

7. ПРОТИДІЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ПОВ'ЯЗАНИХ З АЛКОГОЛЕМ

Джерело інформації (звіту)	Відповідальний орган (установа)	№ форми	Періодичність збору інформації
Лист-відповідь Державної податкової служби України	Державна податкова служба України	-	За запитом
Офіційний веб-сайт Бюро економічної безпеки	Бюро економічної безпеки	-	Щорічна

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1200 «Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України» створено Державну податкову службу України (далі – ДПС) та Державну митну службу України, реорганізувавши Державну фіскальну службу України шляхом поділу.

Функціями ДПС є постійне здійснення контрольно-перевірочних заходів стосовно суб'єктів господарювання, які здійснюють виробництво, зберігання та продаж алкогольних напоїв, що передбачено статтею 16 Закону України від 19 грудня 1995 року № 481/95-ВР «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» (далі – Закон № 481/95-ВР) та статутом ДПС.

Узагальнена інформація щодо здійснення заходів, здійснених у межах боротьби з тіншовим/незаконним обігом алкоголю

Кількість здійснених перевірок ДПС по роках зображено на Рис. 46, а на Рис. 47 наведено кількість анульованих ліцензій за результатами перевірок, по роках.

Рис. 46. Кількість здійснених перевірок ДПС, по роках

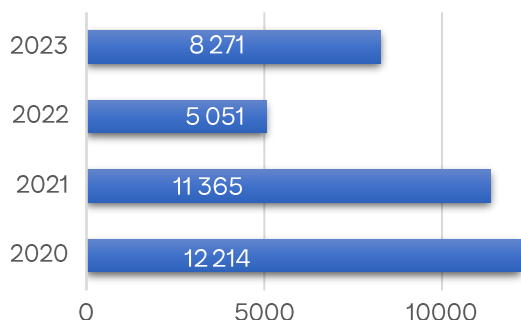
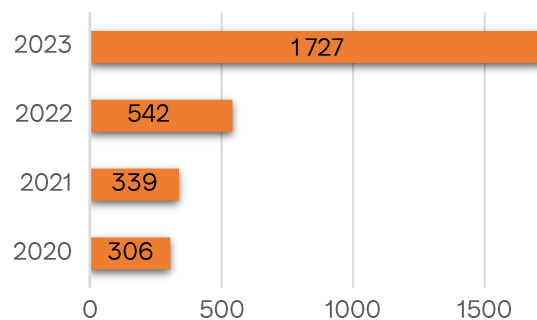
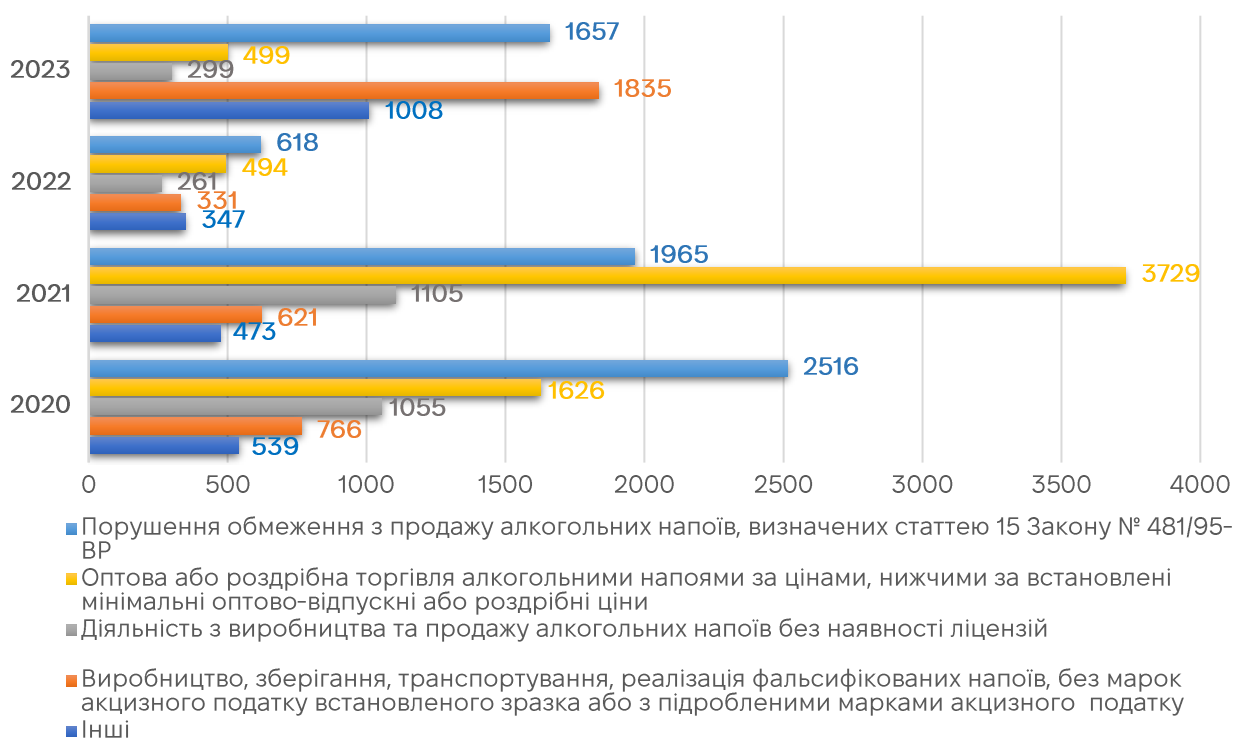

Рис. 47. Кількість анульованих ліцензій за результатами перевірок, по роках

Кількість виявлених порушень за результатами перевірок за їх видом зображено на Рис. 48.

Рис. 48. Кількість виявлених порушень за результатами перевірок, за видом

Бюро економічної безпеки (далі – БЕБ) за 2023 рік надіслало 59 рекомендацій щодо блокування веб-сайтів та ризиків втрат бюджету на ринку підакцизних товарів. За результатами направлених рекомендацій БЕБ на адресу Національного центру оперативно-технічного управління електронними комунікаційними мережами України та Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, за 2023 рік заблоковано діяльність понад 450 веб-сайтів, за допомогою яких здійснювалася реалізація алкогольної та тютюнової продукції без марок акцизного порядку та відповідної ліцензії в мережі Інтернет.

Згідно даних НПУ кількість порушень, вчинених особами у стані алкогольного сп'яніння, стабільно зростає.

7.1. ВИЛУЧЕННЯ АЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ

Джерело інформації (звіту)	Відповідальний орган (установа)	№ форми	Періодичність збору інформації
Щорічна звітність головних управлінь Національної поліції у областях та м. Києві	Головні управління Національної поліції у областях та м. Києві	-	Щорічна
Лист-відповідь БЕБ	БЕБ	-	За запитом

Відповідно до річних звітів головних управлінь Національної поліції у областях та місті Києві, працівниками проводяться перевірки закладів, які мають у продажі підакцизні товари, та можуть їх вилучати. У таблиці 8 наведено кількість вилучених алкогольних напоїв, по Донецькій, Дніпропетровській, Рівненській, Херсонській та Запорізькій областях. Дані з інших областей відсутні.

Табл. 8. Кількість вилучених алкогольних напоїв, по областях (у літрах)

Донецька область	178 356
Дніпропетровська область	31 935
Рівненська область	11 138
Херсонська область	7 608
Запорізька область	742

Варто відзначити, що на Донеччині діє заборона торгівлі алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі (так званий «Сухий закон»), який було закріплено командувачем оперативно-стратегічного угруповання військ «Хортиця» з 15 березня 2022 року та буде діяти на період дії правового режиму воєнного стану.

У Донецькій області організовано несення служби у відділеннях служби доставки «Нова пошта», в результаті чого, до єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події зареєстровано 1693 матеріали, з яких 686 фактів вилучення спиртних напоїв. У Донецькій області також встановлені блок-пости, при перетині яких, виявлено 1134 факти перевезення лікєро-горілчаної продукції без відповідних документів. Із незаконного обігу вилучено 178 356 літрів алкогольних напоїв на загальну суму понад 14,8 млн грн.

За даними БЕБ, протягом 2023 року детективи БЕБ вилучили з незаконного обігу підакцизні товари, пов'язані з незаконним обігом алкогольних виробів, загальним об'ємом спиртовмісної рідини (спирт, лікєро-горілчані вироби) **592,37 тонн**.

Узагальнений висновок

Починаючи з лютого 2022 року країна перебуває в стані війни через повномасштабне вторгнення російської федерації. В результаті збройної агресії, частина територій країни тимчасово окупована, в окремих регіонах країни відбуваються активні бойові дії, здійснюються обстріли всієї країни, у тому числі цивільного населення. Значна частина населення країни виїхала з країни або перемістилась з регіонів, де відбуваються активні бойові дії, у більш безпечні регіони, створивши таким чином велику кількість внутрішньо переміщених осіб. Зазначена ситуація, загальне погіршення стану психічного здоров'я населення, зниження рівня економічного добробуту, втрата контролю над частиною території з боку держави тощо, впливають на алкоситуацію в країні. Зазначене потребує значного підвищення уваги до аналізу поточних трендів, пов'язаних з алкоголем.

Останні дані про споживання різних речовин (алкоголю, тютюну та наркотиків) серед 15-17 річних учнів були отримані в 2019 році в рамках проєкту [ESPAD](#). У 2024 році було проведено відповідне дослідження, результати яких буде висвітлено у наступному звіті.

Згідно з даними від [соціологічного опитування](#) ВООЗ, проблемне вживання мають 49,2 % нинішніх споживачів алкоголю, а саме стикались із пияцтвом (з них, 64 % – чоловіків та 36 % – жінок). Регулярні епізоди пияцтва (щонайменше раз на місяць) мають 15,9 % опитаних. 48,3 % споживачів алкоголю повідомили про вживання деяких видів неоподаткованого алкоголю: 42,9 % – алкогольних напоїв домашнього виробництва, 11,4 % – імпортного алкоголю та 0,7 % – сурогатного алкоголю (не призначеного для вживання).

Відповідно до результатів згаданого опитування споживання алкоголю, вироблено в домашніх умовах, більш поширене серед сільських жителів (55,7 %), ніж серед міських (36,7 %). Місце проживання респондентів зазначено станом до 24 лютого 2022 року, тобто, до початку повномасштабної війни на території України.

Відповідно до офіційної статистичної звітної форми у 2023 році, загальна кількість осіб з розладами психіки та поведінки через уживання алкоголю, які перебували під медичним спостереженням у звітному році склало **441 862 особи**. Лікуванням було охоплено 136 804 особи з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю. Співвідношення надання послуг амбулаторного та стаціонарного лікування становить: 72,2 % осіб – амбулаторне лікування; 27,7 % – стаціонарне лікування, 0,1 % – примусове лікування у ВТУ.

З осіб, які отримали лікування 76,0 % складала група осіб віком старше 36 років (104 013 осіб), 23,9 % (32 789 осіб) – особи віком 15-35 років, 0,1 % (2 особи) – діти 0-17 років.

Наразі на рівні країни неможливо повно оцінити смертність, пов'язану з алкоголем, зокрема таку, що напряду виникла у результаті вживання (гостра інтоксикація) та опосередковано (насильство, дорожньо-транспортні аварії, травматизм тощо) через недосконалість системи епідеміологічного нагляду щодо смертності, слабке матеріально технічне забезпечення та військовий стан. Зважаючи на ситуацію, що склалася у зв'язку з повномасштабною військовою агресією російської федерації проти України, згідно з

положеннями пункту 1 Закону України №2115-IX «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» та постановою КМУ від 12.03.2022 № 263 «Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану», отримання територіальними органами Держстату відповідних адміністративних даних, на підставі яких формується статистична інформація з демографічної статистики (у т. ч. смертності), у повному обсязі на цей час є неможливим.

Формування статистичної інформації щодо чисельності населення (за оцінкою), починаючи із даних станом на 01 січня 2023 року, та показників природного руху населення (у т. ч. смертності), починаючи із 2022 року, призупинено.

Таким чином, дані щодо кількості померлих від розладів психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю та кількості померлих від зовнішніх причин смерті, пов'язаних зі вживанням алкоголю, розпорядником яких є Держстат, у цьому звіті відсутні.

За даними обласних та міста Києва бюро судово-медичної експертизи, у 2023 році кількість померлих осіб, щодо яких встановлено факт наявності в біологічному матеріалі алкоголю, склала 18 144 випадки.

Через бойові дії на більшій частині Луганської області, обласне бюро судово-медичної експертизи не проводить дослідження.

Вчинені адміністративні правопорушення у стані алкогольного сп'яніння складають **105 364** (12,5 % від загальної кількості адміністративних правопорушень) адміністративних протоколів. Кількість складених адміністративних протоколів за вчинення правопорушень у стані алкогольного сп'яніння у період з 2020 по 2023 рік залишається незмінною та складає в середньому 12,5 %.

У 2023 році найбільшу частку серед складених адміністративних протоколів за правопорушення вчинені у стані алкогольного сп'яніння склали ст. 130 КУпАП (керування транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння). Зокрема, 70,2 % протоколів було складено за статтею 130 КУпАП. Це свідчить про серйозну проблему з дотриманням правил безпеки на дорогах та необхідність посилення контролю.

Крім того, значну частину адміністративних правопорушень – 11,4 % – становили випадки домашнього насильства, зафіксовані за статтею 173-2 КУпАП.

Загальна кількість адміністративних протоколів, складених НПУ за 2023 рік за порушення статті 130 КУпАП (керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції), становить 150 862, з них 73 983 – у стані алкогольного сп'яніння, що складає 49 % від загальної кількості адміністративних протоколів по даній статті.

У 2023 році із 8 429 кримінальної справи, за якими закінчено досудове розслідування, кількість осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у стані алкогольного сп'яніння, склала 4 691 особи.

У 2023 році кількість потерпілих внаслідок порушення ст. 286-1 ККУ склала 1 140 осіб, у тому числі 369 осіб загинуло та 771 потерпілих різного ступеня тяжкості.

Хоча за час війни кількість здійснених ДПС перевірок закладів, які реалізують підакцизні товари (у тому числі алкоголь) зменшилась, проте, кількість анульованих ліцензій на продаж підакцизних товарів, у порівнянні із 2022 роком, у звітному році збільшилась на 319 % та на 509 % порівняно з 2021 роком.

Результати моніторингу щодо алкогольної ситуації в Україні у 2023 році свідчать про те, що проблема вживання алкоголю зберігає свою актуальність, створює серйозні виклики та потребує комплексного підходу для подолання негативних тенденцій.

ДОДАТОК. 1.
Статистика щодо діагнозу Q86.0 за МКХ-10, у 2023 році

Область	Вперше встановлений діагноз	Мали взаємодію з діагнозом
Вінницька	1	1
Волинська	13	21
Дніпропетровська	0	1
Донецька	відсутні дані	
Житомирська	9	19
Закарпатська	1	5
Запорізька	відсутні дані	
Івано-Франківська	1	1
м. Київ	1	4
Київська	4	6
Кіровоградська	1	1
Луганська	відсутні дані	
Львівська	2	2
Миколаївська	4	4
Одеська	1	1
Полтавська	4	4
Рівненська	8	17
Сумська	1	1
Тернопільська	2	2
Харківська	відсутні дані	
Херсонська	5	5
Хмельницька	6	17
Черкаська	2	2
Чернівецька	відсутні дані	
Чернігівська	25	28

ДОДАТОК. 2.**Кількість проведених експертиз та їх результати у 2023 році, по областях**

Обласне бюро судово-медичної експертизи по областях	Загальна кількість проведених досліджень	Кількість позитивних результатів	Відсоток позитивних результатів
Вінницька	2 459	719	29,2 %
Волинська	627	617	98,4 %
Дніпропетровська	24 696	3 589	14,5 %
Донецька	21	17	81,0 %
Житомирська	25	6	24,0 %
Закарпатська	2 349	781	33,2 %
Запорізька	8 391	1 136	13,5 %
Івано-Франківська	1 524	18	1,2 %
м. Київ	28	5	17,9 %
Київська	88	41	46,6 %
Кіровоградська	825	800	97,0 %
Луганська	0	0	0 %
Львівська	942	915	97,1 %
Миколаївська	31	31	100 %
Одеська	1 419	1 384	97,5 %
Полтавська	1 172	1 152	98,3 %
Рівненська	523	523	100 %
Сумська	2 406	906	37,7 %
Тернопільська	27	27	100 %
Харківська	2 739	2 701	98,6 %
Херсонська	1 574	1 561	99,2 %
Хмельницька	207	195	94,2 %
Черкаська	2 254	482	21,4 %
Чернівецька	відсутні дані	440	-
Чернігівська	2 347	98	4,2 %

ДОДАТОК 3.

Статті КУпАП, які передбачають відповідальність за правопорушення, пов'язані з алкоголем

Стаття КУпАП	Тип порушення	Відповідальність
<p>129 Допуск до керування транспортними засобами або суднами водіїв чи судно-водіїв, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, або осіб, які не мають права керування транспортним засобом</p>	(частина 1) Допуск до керування транспортними засобами або суднами водіїв чи судноводіїв, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, або осіб, які не мають права керування транспортним засобом	накладення штрафу в розмірі двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 425 грн)
	(частина 2) Допуск до керування транспортним засобом особи, яка не має права на керування транспортним засобом	накладення штрафу в розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (340 грн)
	(частина 3) Допуск до керування морськими, річковими, малими, спортивними суднами або водними мотоциклами осіб, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції	накладення штрафу у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (17 000 грн)
<p>130 Керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції</p>	(частина 1) Керування транспортними засобами особами в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, а також передача керування транспортним засобом особі, яка перебуває в стані такого сп'яніння чи під впливом таких лікарських препаратів, а так само відмова особи, яка керує транспортним засобом, від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції	накладення штрафу на водіїв у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (17 000 грн) з позбавленням права керування транспортними засобами на строк один рік ТА на інших осіб – накладення штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (17 000 грн)
	(частина 2) Повторне протягом року вчинення будь-якого з порушень, передбачених частиною першою цієї статті	накладення штрафу на водіїв у розмірі двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (34 000 грн) з позбавленням права керування транспортними засобами на строк три роки та з оплатним вилученням транспор-

		<p>тного засобу чи без такого АБО адміністративний арешт на строк десять діб з позбавленням права керування транспортними засобами на строк три роки та з оплатним вилученням транспортного засобу чи без такого ТА на інших осіб – накладення штрафу у розмірі двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (34 000 грн) з оплатним вилученням транспортного засобу чи без такого АБО адміністративний арешт на строк десять діб з оплатним вилученням транспортного засобу чи без такого</p>
	<p>(частина 3) Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені особою, яка двічі протягом року піддавалася адміністративному стягненню за керування транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують її увагу та швидкість реакції, за відмову від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції</p>	<p>накладення штрафу на водіїв у розмірі трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (51 000 грн) з позбавленням права керування транспортними засобами на строк десять років та з конфіскацією транспортного засобу, який є у приватній власності порушника АБО адміністративний арешт на строк п'ятнадцять діб з позбавленням права керування транспортними засобами на строк десять років та з конфіскацією транспортного засобу, який є у приватній власності порушника ТА</p>

		<p>на інших осіб – накладення штрафу у розмірі трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (51 000 грн) з конфіскацією транспортного засобу, який є у приватній власності порушника АБО адміністративний арешт на строк п'ятнадцять діб з конфіскацією транспортного засобу, який є у приватній власності порушника</p>
	<p>(частина 4) Вживання особою, яка керувала транспортним засобом, після дорожньо-транспортної пригоди за її участю алкоголю, наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, а також лікарських препаратів, виготовлених на їх основі (крім тих, що входять до офіційно затвердженого складу аптечки або призначені медичним працівником), або після того, як транспортний засіб був зупинений на вимогу поліцейського, до проведення уповноваженою особою медичного огляду з метою встановлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують його увагу та швидкість реакції, чи до прийняття рішення про звільнення від проведення такого огляду</p>	<p>накладення штрафу на водіїв у розмірі двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (34 000 грн) АБО адміністративний арешт на строк п'ятнадцять діб, з позбавленням права керування транспортними засобами на строк три роки ТА на інших осіб – накладення штрафу у розмірі двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (34 000 грн) АБО адміністративний арешт на строк п'ятнадцять діб</p>
	<p>(частина 5) Керування річковими, морськими, малими, спортивними суднами або водними мотоциклами особами в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, а так само передача керування судном особі, яка перебуває в стані такого сп'яніння чи під впливом таких лікарських препаратів, а також відмова осіб, які керують річковими, морськими, малими, спортивними суднами або водними мотоциклами, від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або</p>	<p>накладення штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (17 000 грн) АБО громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин АБО адміністративний арешт на строк десять діб, з позбавленням права керування</p>

	щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції	всіма видами плавучих засобів на строк від одного до трьох років
	(частина 6) Дії, передбачені частиною п'ятою цієї статті, вчинені особами, які не мають права керування річковими, морськими, малими, спортивними суднами або водними мотоциклами	накладення штрафу в розмірі однієї тисячі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (25 500 грн) АБО адміністративний арешт на строк від десяти до п'ятнадцяти діб
	(частина 7) Вживання особою, яка керувала річковим, морським, малим, спортивним судном або водним мотоциклом, після аварійної події за її участю алкоголю, наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, а також лікарських препаратів, виготовлених на їх основі (крім тих, що входять до офіційно затвердженого складу аптечки або призначені медичним працівником), або після того, як судно було зупинено на вимогу поліцейського або іншої уповноваженої законом посадової особи до проведення уповноваженою особою медичного огляду з метою встановлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують його увагу та швидкість реакції, чи до прийняття рішення про звільнення від проведення такого огляду	накладення штрафу на осіб, які мають право керування річковими, морськими, малими, спортивними суднами або водними мотоциклами, у розмірі однієї тисячі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (20 400 грн) з позбавленням права керування всіма видами плавучих засобів на строк три роки ТА на інших осіб – накладення штрафу у розмірі однієї тисячі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (20 400 грн)
156 Порушення правил торгівлі пивом, <u>алкогольними, слабоалкогольними</u> напоями, тютюновими виробами, електронними сигаретами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, пристроями для споживання тютюнових виробів без їх згорання	(частина 1) Роздрібна або оптова торгівля алкогольними напоями чи тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, без марок акцизного податку чи з підробленими марками цього податку	накладення штрафу від двохсот (3 400 грн) до шестисот (10 200 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі та виручки, одержаної від продажу предметів торгівлі
	(частина 2) Порушення працівником підприємства (організації) торгівлі або громадського харчування правил торгівлі пивом (крім безалкогольного), алкогольними,	накладення штрафу від чотирьохсот (6 800 грн) до восьмисот (13 600

	<p>слабоалкогольними напоями, тютюновими виробами, електронними сигаретами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, пристроями для споживання тютюнових виробів без їх згоряння, а саме: торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями, тютюновими виробами, електронними сигаретами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, пристроями для споживання тютюнових виробів без їх згоряння у приміщеннях або на територіях, заборонених законом, або в інших місцях, визначених рішенням відповідного органу місцевого самоврядування як такі, де роздрібна торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями, тютюновими виробами, електронними сигаретами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, пристроями для споживання тютюнових виробів без їх згоряння заборонена, або торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями, тютюновими виробами, електронними сигаретами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, пристроями для споживання тютюнових виробів без їх згоряння через торгові автомати чи особами, які не досягли 18-річного віку, а також продаж пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, тютюнових виробів, електронних сигарет, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, пристроїв для споживання тютюнових виробів без їх згоряння особі, яка не досягла 18-річного віку, або продаж тютюнових виробів в упаковках, що містять менш як 20 сигарет або цигарок, чи поштучно (крім сигар), або торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями, винами столовими у заборонений рішенням відповідного органу місцевого самоврядування час доби</p>	<p>грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян</p>
	<p>(частина 3) Торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями, тютюновими виробами, електронними сигаретами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, пристроями для споживання тютюнових виробів без їх згоряння з рук, з лотків, у приміщеннях або на територіях, заборонених законом</p>	<p>накладення штрафу від чотирьохсот (6 800 грн) до восьмисот (13 600 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі та виручки, одержаної від продажу предметів торгівлі</p>
	<p>(частина 4) Дії, передбачені частиною першою чи третьою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення</p>	

<p>156-2 Порушення встановленого порядку промислової переробки, зберігання, транспортування або знищення конфіскованих спирту, <u>алкогольних напоїв</u> чи тютюнових виробів</p>	<p>Роздрібна або оптова торгівля алкогольними напоями чи тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, без марок акцизного податку чи з підробленими марками цього податку</p>	<p>накладення штрафу від двохсот (3 400 грн) до шестисот (10 200 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі та виручки, одержаної від продажу предметів торгівлі</p>
<p>164-5 Зберігання або транспортування <u>алкогольних напоїв</u> чи тютюнових виробів, на яких немає марок акцизного податку встановленого зразка</p>	<p>(частина 1) Зберігання або транспортування алкогольних напоїв чи тютюнових виробів з підробленими чи фальсифікованими марками акцизного податку посадовими особами підприємств – виробників, імпортерів і продавців таких товарів</p>	<p>накладення штрафу від ста (1 700 грн) до двохсот п'ятдесяти (4 250 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією таких алкогольних напоїв або тютюнових виробів</p>
	<p>(частина 2) Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано стягненню за будь-яке з правопорушень, зазначених у частині першій цієї статті, або вчинені у великих розмірах</p>	<p>накладення штрафу від шестисот (10 200 грн) до однієї тисячі двохсот (20 400 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією таких алкогольних напоїв або тютюнових виробів</p>
	<p>(частина 3) Незаконне зберігання марок акцизного податку</p>	<p>накладення штрафу від ста (1 700 грн) до двохсот п'ятдесяти (4 250 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією марок акцизного податку</p>
<p><i>Примітка.</i> Під великим розміром слід розуміти вартість алкогольних напоїв або тютюнових виробів, яка у п'ятсот (8 500) чи більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян</p>		
<p>172-20 Розпивання <u>алкогольних, слабоалкогольних напоїв</u> або вживання наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів</p>	<p>(частина 1) Розпивання алкогольних, слабоалкогольних напоїв або вживання наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів військовослужбовцями, військовозобов'язаними та резервістами під час проходження зборів на території військових частин, військових об'єктів, або поява таких осіб на території військової частини в нетверезому стані, у стані</p>	<p>накладення штрафу від ста (1 700 грн) до п'ятисот (8 500 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян АБО арешт з утриманням на</p>

	наркотичного чи іншого сп'яніння, або виконання ними обов'язків військової служби в нетверезому стані, у стані наркотичного чи іншого сп'яніння, а також відмова таких осіб від проходження огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння	гауптвахті на строк до семи діб
	(частина 2) Участь начальників (командирів) та інших керівників у розпиванні з підлеглими військовослужбовцями, а також військовозобов'язаними та резервістами під час проходження зборів алкогольних, слабоалкогольних напоїв або вживання наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів під час виконання ними обов'язків військової служби, або невжиття ними заходів для відсторонення від обов'язків військової служби осіб, які перебувають у нетверезому стані, стані наркотичного чи іншого сп'яніння, або приховування випадків розпивання алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вживання наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів, появи на території військової частини в нетверезому стані, стані наркотичного чи іншого сп'яніння підлеглих військовослужбовців, а також військовозобов'язаних та резервістів під час проходження зборів	накладення штрафу від п'ятисот (8 500 грн) до однієї тисячі (17 000 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян АБО арешт з утриманням на гауптвахті на строк до десяти діб
	(частина 3) Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі самі порушення, або в умовах особливого періоду	накладення штрафу від однієї (17 000 грн) до двох тисяч (34 000 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян АБО арешт з утриманням на гауптвахті на строк від десяти до п'ятнадцяти діб
176 Виготовлення, зберігання самогону та апаратів для його вироблення	Виготовлення або зберігання без мети збуту самогону чи інших міцних спиртних напоїв домашнього вироблення, виготовлення або зберігання без мети збуту апаратів для їх вироблення	накладення штрафу від трьох (51 грн) до десяти (170 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
177 Придбання самогону та інших міцних спиртних напоїв домашнього вироблення	Придбання самогону та інших міцних спиртних напоїв домашнього вироблення	накладення штрафу від одного (17 грн) до п'яти (85 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
177-2 Виготовлення, придбання, зберігання або реалізація фальсифікованих алкогольних напоїв або тютюнових виробів	(частина 1) Виготовлення, придбання або зберігання з метою реалізації фальсифікованих алкогольних напоїв чи тютюнових виробів, а так само виготовлення, придбання або зберігання з метою реалізації або використання за призначенням обладнання для вироблення фальсифікованих алкогольних напоїв чи тютюнових виробів	накладення штрафу від десяти (170 грн) до п'ятдесяти (850 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією фальсифікованих

		алкогольних напоїв, тютюнових виробів та обладнання для їх вироблення
	(частина 2) Реалізація фальсифікованих алкогольних напоїв чи тютюнових виробів, а так само обладнання для їх вироблення	накладення штрафу від двадцяти (340 грн) до ста (1 700 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією фальсифікованих алкогольних напоїв, тютюнових виробів та обладнання для їх вироблення
178 Розпивання пива, <u>алкогольних, слабоалкогольних</u> напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді	(частина 1) Розпивання пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв на вулицях, у закритих спортивних спорудах, у скверах, парках, у всіх видах громадського транспорту (включаючи транспорт міжнародного сполучення) та в інших заборонених законом місцях, крім підприємств торгівлі і громадського харчування, в яких продаж пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв на розлив дозволена відповідним органом місцевого самоврядування, або поява в громадських місцях у п'яному вигляді, що ображає людську гідність і громадську мораль	попередження АБО накладення штрафу від одного (17 грн) до п'яти (85 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
	(частина 2) Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після застосування заходів адміністративного стягнення	накладення штрафу від трьох (51 грн) до семи (119 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
	(частина 3) Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені особою, яка двічі протягом року піддавалась адміністративному стягненню за розпивання пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або появу в громадських місцях у п'яному вигляді	накладення штрафу від десяти (170 грн) до двадцяти (340 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян АБО громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин АБО виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку АБО адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб
179	(частина 1)	накладення штрафу від трьох

Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв на виробництві	Розпивання пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв на виробництві (на робочих місцях, у приміщеннях і на території підприємств, установ, організацій) або перебування на роботі в нетверезому стані	до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
	(частина 2) Участь майстрів, начальників дільниць, змін, цехів та інших керівників у розпиванні з підлеглими їм працівниками пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв на виробництві або невжиття ними заходів до відсторонення від роботи осіб, які перебувають у нетверезому стані, або приховування ними випадків розпивання пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв чи появи на роботі в нетверезому стані підлеглих їм працівників	накладення штрафу від чотирьох (68 грн) до шести (102 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
180 Доведення неповнолітнього до стану сп'яніння	Доведення неповнолітнього до стану сп'яніння батьками неповнолітнього, особами, які їх замінюють, або іншими особами	накладення штрафу від шести (102 грн) до восьми (136 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

ДОДАТОК. 4.

Кількість порушень статті 130 КУпАП у стані алкогольного сп'яніння, по областях

Чернігівська область	6 696
Вінницька область	5 495
Полтавська область	4 652
Рівненська область	4 558
Сумська область	4 399
Івано-Франківська область	4 012
Донецька область	3 672
Тернопільська область	3 194
Черкаська область	3 057
Дніпропетровська область	2 118
Запорізька область	1 115*
Хмельницька область	104
Миколаївська область	49

*Кількість адміністративних протоколів вказана за вчинення правопорушень у стані алкогольного та наркотичного сп'яніння

ДОДАТОК. 5.

Кількість виявлених порушень за статтею 156 КУпАП, по областях

Тернопільська область	2 703
Рівненська область	2 373
Херсонська область	1 315
Дніпропетровська область	1 289
Чернігівська область	678
Вінницька область	319
Сумська область	289
Хмельницька область	171
Івано-Франківська область	132

ДОДАТОК. 6.

Статті ККУ, які передбачають відповідальність за правопорушення, пов'язані з алкоголем

Статті ККУ	Тип порушення	Відповідальність
<p style="text-align: center;">204</p> <p>Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів</p>	<p>(частина 1)</p> <p>Незаконне придбання з метою збуту або зберігання з цією метою, а також збут чи транспортування з метою збуту незаконно виготовлених спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, пива, тютюнових виробів, тютюну, промислових замінників тютюну, пального або інших підакцизних товарів</p>	<p>штраф від п'яти тисяч (85 000 грн) до десяти тисяч (170 000 грн) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією та знищенням незаконно виготовлених товарів</p>
	<p>(частина 2)</p> <p>Незаконне виготовлення спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, пива, тютюнових виробів, тютюну, промислових замінників тютюну, пального або інших підакцизних товарів або вчинене особою, яка раніше була засуджена за цією статтею</p>	<p>позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років з конфіскацією та знищенням незаконно вироблених або придбаних товарів, знарядь виробництва, сировини для їх виготовлення</p>
	<p>(частина 3)</p> <p>Незаконне виготовлення товарів, зазначених у частинах першій або другій цієї статті, що становлять загрозу для життя і здоров'я людей, а так само збут таких товарів, що призвело до отруєння чи спричинило смерть особи</p>	<p>позбавлення волі на строк від восьми до десяти років з конфіскацією майна, з вилученням та знищенням незаконно виробленої або придбаної продукції, обладнання для її виготовлення</p>

<p>276-1 Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані <u>алкогольного</u> сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин</p>	<p>Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані <u>алкогольного</u> сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин</p>	<p>виправні роботи на строк до двох років або позбавленням волі на строк до трьох років</p>
<p>286-1 Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння</p>	<p>(частина 1) Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особою, яка керує транспортним засобом у стані <u>алкогольного, наркотичного</u> чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, що спричинило потерпілому середньої тяжкості тілесне ушкодження</p>	<p>позбавлення волі на строк до трьох років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк від трьох до п'яти років</p>
<p>(частина 2) Ті самі діяння, вчинені в стані <u>алкогольного, наркотичного</u> чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, якщо вони заподіяли потерпілому тяжке тілесне ушкодження</p>	<p>позбавлення волі на строк від трьох до восьми років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк від п'яти до восьми років</p>	
<p>(частина 3) Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені в стані <u>алкогольного, наркотичного</u> чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, якщо вони спричинили смерть потерпілого</p>	<p>позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк від п'яти до десяти років</p>	
<p>(частина 4) Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені в стані <u>алкогольного, наркотичного</u> чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, якщо вони спричинили загибель кількох осіб</p>	<p>позбавлення волі на строк від семи до дванадцяти років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк від семи до десяти років</p>	

Список таблиць

- Табл. 1. Чистота та обсяг споживання за один епізод вживання
Табл. 2. Соціально-економічний статус споживачів різних видів алкогольних напоїв
Табл. 3. Рівень освіти споживачів різних видів алкогольних напоїв
Табл. 4. Інформація щодо складених протоколів про вчинені правопорушення у стані алкогольного сп'яніння відповідно до КУпАП
Табл. 5. Кількість розглянутих справ у 2020-2023 рр., за статтями
Табл. 6. Види кримінальних правопорушень, вчинених особами у стані алкогольного сп'яніння, за роками
Табл. 7. Інформація про вчинені кримінальні правопорушення у стані алкогольного сп'яніння, відповідно до ККУ, за статтю
Табл. 8. Кількість вилучених алкогольних напоїв, по областях (у літрах)

Список рисунків

- Рис. 1. Частки осіб, які повідомили про вживання алкогольних напоїв за останні 12 місяців (%)
Рис. 2. Споживання за видами алкогольних напоїв
Рис. 3. Місця вживання алкоголю
Рис. 4. Місця придбання алкоголю
Рис. 5. Кількість пацієнтів, яким вперше встановлений діагноз Q86.0 за МКХ-10, за статтю
Рис. 6. Кількість пацієнтів, яким вперше встановлений діагноз Q86.0 за МКХ-10, за віковими групами
Рис. 7. Кількість пацієнтів, які мали взаємодію з діагнозом Q86.0 за МКХ-10, за статтю
Рис. 8. Кількість пацієнтів, які мали взаємодію з діагнозом Q86.0 за МКХ-10, за віковими групами
Рис. 9. Кількість пацієнтів, яким вперше встановлений діагноз Q86.0 за МКХ-10, за віковими групами
Рис. 10. Кількість пацієнтів, які мали взаємодію з діагнозом Q86.0 за МКХ-10, за віковими групами
Рис. 11. Динаміка кількості пацієнтів з діагнозом Q86.0 за 2020-2023 рр.
Рис. 12. Кількість пацієнтів, які мали взаємодію з діагнозом Q86.0 за МКХ-10, за регіонами, 2023 рік
Рис. 13. Динаміка кількості осіб з розладами психіки та поведінки через уживання алкоголю, які отримали лікування 2020-2023 роки
Рис. 14. Кількість охоплених лікуванням осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, в 2023 році, за формою лікування
Рис. 15. Охоплення лікуванням осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, за віком в Україні у 2023 р., (%)
Рис. 16. Кількість охоплених лікуванням осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, у 2023 році, за місцевістю
Рис. 17. Динаміка кількості осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом у 2020-2023 роках
Рис. 18. Кількість осіб, з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом в 2023 році, за віком
Рис. 19. Кількість осіб, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом, за віком
Рис. 20. Характеристика осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом в 2023 році, за місцевістю

Рис. 21. Кількість осіб, взятих під нагляд з уперше встановленим діагнозом, за місцевістю

Рис. 22. Кількість осіб у біологічному матеріалі яких було виявлено алкоголь у 2023 році, за статтю

Рис. 23. Кількість осіб, у біологічному матеріалі яких було виявлено алкоголь, за віком

Рис. 24. Статистика складених протоколів за вчинення адміністративних правопорушень у стані алкогольного сп'яніння

Рис. 25. Динаміка кількості справ про адміністративні правопорушення у сфері алкоголю, які перебували на розгляді, та які було розглянуто у 2020-2023 роках

Рис. 26. Результати розгляду справ про адміністративні правопорушення та прийняті рішення у 2023 році

Рис. 27. Динаміка кількості осіб, щодо яких прийнято рішення про накладання адміністративного стягнення у 2016-2023 рр.

Рис. 28. Кількість осіб, щодо яких було розглянуто справи у 2020-2023 рр., за рішенням суду

Рис. 29. Прийняті рішення про накладання адміністративного стягнення у 2023 році, за видом стягнення

Рис. 30. Кількість осіб, щодо яких прийнято рішення про накладання адміністративного стягнення у 2020-2023 рр., за видом стягнення

Рис. 31. Характеристика осіб, щодо яких прийнято рішення про накладання адміністративного стягнення в 2023 році, за статтю

Рис. 32. Кількість осіб, щодо яких прийнято рішення про накладання адміністративного стягнення в 2020-2023 рр., за статтю

Рис. 33. Причини закриття справ у 2023 році

Рис. 34. Кількість осіб, щодо яких прийнято рішення про закриття справи у 2020-2023 рр., за причиною закриття

Рис. 35. Динаміка кількості осіб у віці від 16 до 18 років, щодо яких прийнято рішення про застосування заходів впливу (ст. 24-1 КУпАП) у 2020-2023 рр.

Рис. 36. Динаміка загальної суми штрафів, накладених за рішенням суду у справах про адміністративні правопорушення (тис. грн) у 2020-2023 рр.

Рис. 37. Динаміка кількості справ про адміністративні правопорушення, переглянутих за апеляційними скаргами у 2020-2023 рр.

Рис. 38. Результати розгляду апеляційних справ судами апеляційних інстанцій у 2023 році

Рис. 39. Динаміка кількості вчинених кримінальних правопорушень та кількість осіб, які їх вчинили у стані алкогольного сп'яніння

Рис. 40. Динаміка кримінальних правопорушень за порушення статті 286-1 ККУ, за роками

Рис. 41. Результати досудового розслідування закритих кримінальних справ за порушення ст. 286-1 ККУ, 2021-2023 рр.

Рис. 42. Кількість потерпілих внаслідок порушення ст. 286-1 ККУ, за роками

Рис. 43. Кількість потерпілих у 2023 році

Рис. 44. Кількість потерпілих, за роками

Рис. 45. Динаміка загальної кількості облікованих кримінальних правопорушень у сфері алкоголю за статтею 204 ККУ, у 2020-2023 рр.

Рис. 46. Кількість здійснених перевірок ДПС, по роках

Рис. 47. Кількість анульованих ліцензій за результатами перевірок, по роках

Рис. 48. Кількість виявлених порушень за результатами перевірок, за видом